

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Навчально-науковий інститут економіки, управління та адміністрування
Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

ДОПУСКАЮ ДО ЗАХИСТУ
Гарант освітньої програми

« _____ » _____ 2021 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр»
галузь знань «Соціальні та поведінкові науки»
освітньої програми 051 «Економіка»

**на тему: «ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ КИТАЮ ТА
ІНСТРУМЕНТИ ЇЇ ОЦІНКИ»**

Виконав: здобувач вищої освіти Кісіль Уляна Миколаївна _____
(прізвище, ім'я, по-батькові) (підпис)

Керівник: ст. викл. кафедри ЕК та МЕВ Лижник Ю.Б. _____
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали) (підпис)

Засвідчую, що у кваліфікаційній
роботі немає запозичень з праць
інших авторів без відповідних
посилань
Здобувач вищої освіти _____ (підпис)

Кривий Ріг
2021

4. Зміст (перелік питань, які потрібно розробити):

Вступ

Основна частина

Висновки та рекомендації

Список використаних джерел

Додатки

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень).
Рисунків 10, таблиць 3

6. Дата видачі завдання: « _____ » _____ 202_ р.

7. Календарний план

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Підготовка теоретичної складової основної частини	до 01.04.2021 р.	
2	Підготовка аналітичної складової основної частини	до 01.05.2021 р.	
3	Підготовка висновків та рекомендацій	до 20.05.2021 р.	
4	Підготовка та оформлення вступу, списку використаних джерел та інших складових роботи	до 30.05.2021 р.	
5	Отримання відгуку від керівника	до 05.06.2021 р.	
6	Подання на кафедру завершеної роботи	до 08.06.2021 р.	
7	Проходження перевірки на академічний плагіат і нормо-контролю кваліфікаційної роботи	до 12.06.2021 р.	
8	Підготовка студента до захисту та захист кваліфікаційної роботи	14.06.2021 – 18.06.2021 р.	

Здобувач ВО _____ Кісіль У.М.
(підпис)

Керівник роботи _____ Лижник Ю. Б.
(підпис)

РЕФЕРАТ

Загальна кількість в роботі:

Сторінок 49,   рисунків 20,   таблиць 3,   додатків 2,
графічного матеріалу 0,   використаних джерел 55

- Об'єкт дослідження: процес формування інвестиційної привабливості Китаю та механізми її оцінки
- Предмет дослідження: напрями формування та складові оцінки інвестиційної привабливості Китаю
- Мета дослідження: застосування інструментів оцінки інвестиційної привабливості Китаю для аналізу її сучасного стану
- Методи дослідження: аналіз, синтез, індукція, дедукція, абстрагування, аналогія, системний аналіз, формалізація, метод порівняння, статистичний метод, графічний та табличний методи тощо
- Основні результати дослідження:
- узагальнено інструменти оцінки інвестиційної привабливості країни та визначено фактори зовнішнього та внутрішнього впливу на інвестиційну привабливість країни;
  - досліджено динаміку макроекономічних показників розвитку Китаю, та динаміку і структуру прямих іноземних інвестицій в економіку Китаю;
  - проведена оцінка факторів впливу на інвестиційну привабливість Китаю та визначено перспективи розвитку інвестиційної привабливості Китаю.
- Ключові слова: інвестиційна привабливість, інвестиційний клімат, прямі іноземні інвестиції (ПІІ), інвестори

ЗМІСТ

Вступ	6
Основна частина	8
Висновки та рекомендації	40
Список використаних джерел	46
Додатки	50

ВСТУП

В умовах різкого зростання і розвитку цифрових технологій підтримання конкурентоспроможності економіки передбачає постійні вливання капіталу для фінансування і впровадження різних інновацій.

Роль інвестиційної привабливості в управлінні економікою сьогодні росте через такі фактори як збільшення інтеграційних процесів, глобалізація світової економіки, досягнення в області науки і впровадження інформаційних технологій в бізнес. Останній фактор займає особливо важливу роль. Інвестори в усьому світі, через автоматизацію інвестиційних операцій, можуть здійснювати свою діяльність на будь-якому ринку, не виходячи з офісу або будинку.

Корпоративні вигоди, наявність фінансових ресурсів, необхідних для розвитку виробництва і збільшення продажів, фінансово-економічне стан, темпи інноваційного розвитку - це найважливіші внутрішні фактори, що впливають на інвестиційну привабливість.

Прямі іноземні інвестиції грають важливу роль в розвитку національних і регіональних економік: зі збільшенням обсягу і інтенсивності інвестиційних процесів зростають і вдосконалюються торгово-економічні зв'язки, витрати на науково-дослідні роботи, підвищується продуктивність економічних агентів і результативність економічної політики держави.

Прагнення до збільшення припливу прямих іноземних інвестицій змушує задуматися про фактори, що впливають на рішення власників іноземного капіталу про вкладення коштів в ту чи іншу країну. Очевидно, що визначальним у даному питанні є ряд економічних і політичних чинників, а також рівень інституційного розвитку країни в цілому і деякі інші якісні показники. Серед показників, що визначають інвестиційну привабливість, виділяють такі, як розмір ринку, чисельність населення, відкритість економіки, макроекономічна стабільність, політична стабільність, розвиненість різних економічних і політичних інститутів.

Отже, прямі іноземні інвестиції відіграють значну роль в сучасній економіці, впливаючи як на країни-донори, так і на країни-реципієнти. У зв'язку з цим до ПП прикута велика увага дослідників, а також великих економічних інститутів, таких як Світовий Банк, Міжнародний валютний фонд та ін. Особливе місце серед країн світу в процесі прямого зарубіжного інвестування займає економіка Китаю, що обумовлює актуальність теми дослідження.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи. Метою кваліфікаційної роботи є застосування інструментів оцінки інвестиційної привабливості Китаю для аналізу її сучасного стану. Для досягнення поставленої мети кваліфікаційної роботи визначено такі завдання:

- дослідити теоретичні засади інвестиційної привабливості та інструментів її аналізу;
- здійснити аналіз складових та факторів впливу на інвестиційну привабливість Китаю;
- обґрунтувати напрями розвитку інвестиційної привабливості країни Китай.

Об'єктом кваліфікаційної роботи є процес формування інвестиційної привабливості Китаю та механізми її оцінки.

Предметом кваліфікаційної роботи є напрями формування та складові оцінки інвестиційної привабливості Китаю.

Методи дослідження: аналіз, синтез, індукція, дедукція, абстрагування, аналогія, системний аналіз, формалізація, метод порівняння, статистичний метод, графічний та табличний методи тощо.

Інформаційну базу дослідження становлять міжнародні нормативно-правові акти, офіційні статистичні дані міжнародних організацій, наукові праці зарубіжних і вітчизняних вчених, наукові статті, підручники та монографії.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у систематизації теоретичних засад, дослідженні інвестиційної привабливості Китаю та практичних рекомендацій з її розвитку.

Основні результати кваліфікаційної роботи, що характеризують наукову новизну, полягають у такому:

- узагальнено інструменти оцінки інвестиційної привабливості країни та визначено фактори зовнішнього та внутрішнього впливу на інвестиційну привабливість країни;
- досліджено динаміку макроекономічних показників розвитку Китаю, та динаміку і структуру прямих іноземних інвестицій в економіку Китаю;
- проведена оцінка факторів впливу на інвестиційну привабливість Китаю та визначено перспективи розвитку інвестиційної привабливості Китаю.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Узагальнення теоретичних аспектів інвестиційної привабливості та інструментів її оцінки

Інвестиції відіграють значну роль у функціонуванні економіки і є одним з найважливіших факторів її розвитку. На макрорівні інвестиції займають важливе місце в стимулюванні науково-технічного прогресу, поліпшення якості та конкурентоспроможності продукції вітчизняного виробництва, вплив на обсяг суспільного виробництва і зайнятості, розвитку галузей і сфер господарства. На мікрорівні інвестиції важливі з огляду на те, що вони забезпечують розширення і розвиток матеріального виробництва, вдосконалення технологічності виробництва, підвищення конкурентоспроможності фірми на ринку і збільшення вартості бізнесу.

Інвестиційний клімат визначається умовами інвестування, що впливають на рішення інвесторів при виборі об'єкта інвестування. Сюди входять показники політичної, економічної і соціальної середовища, які впливають на ефективність інвестицій. Ступінь інвестиційного ризику, а також можливість ефективного використання інвестицій залежать від даних показників. Інвестиційний клімат країни є одним з основних факторів для інвестора при прийнятті рішення.

Поняття «інвестиційний клімат» являє собою сукупність факторів, таких як економічні умови, митний режим, законодавство країни, валютна політика, темпи економічного зростання, рівень інфляції, стабільність валютного курсу, рівень зовнішнього боргу і інші макроекономічні показники.

Держава, державні органи, приватний сектор, корпоративний сектор, банківська система і іноземні інвестори є основними інститутами, складовими інвестиційний клімат. Управління економікою є складною системою, а інвестиційний клімат є її найважливішим елементом.

Інвестиційна привабливість підприємств займає важливе місце в стійкому зростанні національної економіки. Інвестиції дають можливості для стратегічного розвитку підприємств, фінансування інноваційної діяльності та зростання конкурентоспроможності господарюючих суб'єктів. Для потенційних інвесторів інвестиційна привабливість служить показником доцільності вкладення.

Для визначення об'єкта дослідження звернемося до значення терміну «інвестиційна привабливість». Під ним слід розуміти сукупність об'єктивних ознак, властивостей, засобів і можливостей, які обумовлюють потенційний платоспроможний попит на інвестиції [1]. Її зміст відображає соціально-економічну доцільність інвестування, засновану на узгодженні інтересів і можливостей інвестора і реципієнта при прийнятному рівні прибутковості і ризику інвестицій. На думку У Шарпа, Г. Александера, Дж. Бейлі, інвестиції - це відмова від певної цінності зараз за цінність (можливо, невизначену) в майбутньому [27].

В економічній літературі виділяють три складові інвестиційної активності:

1. Минула інвестиційна активність, що характеризує інтенсивність інвестицій, вкладених в регіон (країну) раніше, дозволяє визначити очікувану дохідність за ними, кількість ймовірних конкурентів і сферу, найбільш вигідну для вкладення капіталу.

2. Поточна інвестиційна активність, яка визначає рівень економічного розвитку регіону, дає можливість спрогнозувати додаткові обсяги вкладень, очікувану прибутковість інвестицій і визначити позиції інвесторів на ринку в майбутньому.

3. Майбутня (очікувана) інвестиційна активність - орієнтир для планування всього інвестиційного процесу: від визначення майбутніх обсягів вкладень до управління інвестиційним кліматом регіону (країни) з метою досягнення бажаного припливу капіталу.

Аналіз всіх трьох складових інвестиційної активності дасть інвесторові інформацію про рівень конкуренції на інвестиційному ринку регіону, про тенденції його розвитку і про заходи скорочення ризику. Сукупність інвестиційної привабливості та інвестиційної активності становить інвестиційний клімат, який, в свою чергу, визначає думку інвестора і його діяльність по вкладенню коштів. Поліпшення інвестиційного клімату в поточному періоді стимулює розвиток конкуренції серед інвесторів за право вкладення, а також конкуренцію на ринку товарів і послуг, що сприяє зниженню цін і підвищенню якості продукції. Одночасно з цим відбувається приплив інвестиційних ресурсів, що дає можливість органам управління регіональним розвитком перерозподілити наявні ресурси більш раціональним і ефективним способом, щоб скоротити диспропорції в регіональному розвитку, поліпшити соціальні умови життя в регіоні, сприятиме розвитку інфраструктури і зв'язку, змінювати стан інвестиційного клімату в залежності від потреб розвитку економіки країни [15].

Отже, можемо зробити висновки що інвестиційною привабливістю є об'єктивне відображення існуючих передумов для інвестування, які можна виміряти кількісно через обсяг капітальних вкладень, залучених певним регіоном завдяки притаманному йому інвестиційному потенціалу та рівню некомерційних інвестиційних ризиків. Саме тому інвестиційна привабливість відіграє важливу роль в забезпеченні регіонального розвитку, поліпшення соціально-економічної ситуації.

Для забезпечення сприятливого інвестиційного клімату в певній країні потрібно дотримання сукупності великої кількості факторів для створення потрібних умов для інвестування: політичних, економічних, організаційних, соціальних, правових тощо. Саме інвестиційний клімат відобразить, чи зможе компанія грамотно витратити інвестиції в неї, успішно використовувати і отримати вигоду, при цьому не залишивши в мінусі інвестора. При цьому слід розуміти, що інвестиційний клімат - поняття широке та містить в собі такі категорії як: інвестиційна привабливість, інвестиційний потенціал, інвестиційні ризики та інвестиційна активність.

Сізова Н.Д., Петрова О.О., Солодовник Г.В., Перун М.Ю поділяють фактори, що відіграють вирішальну роль в процесі прийняття інвестиційних рішень для визначення оцінок на дві групи (рис.1).

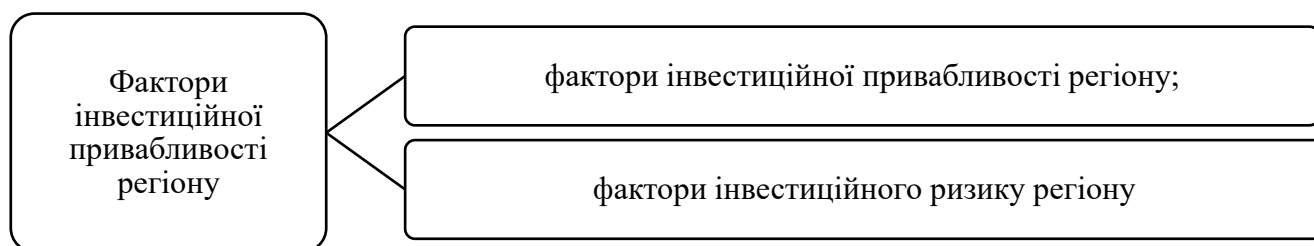

Рисунок 1 - Фактори, що відіграють вирішальну роль в процесі прийняття інвестиційних рішень

Джерело: складено автором за даними [21, с.91]

Огляд факторів інвестиційної привабливості, проведений S. Tosar, дозволяє переконатися в наявності позитивного впливу розміру ринку і рівня інфраструктурного розвитку на обсяги ПІІ, і негативного - з боку рівня заробітної плати, корупції, ставок оподаткування прибутку і політичних ризиків [51, с. 188].

Бушинський Є. В. виділяє такі фактори інвестиційної привабливості регіону (рис.2).

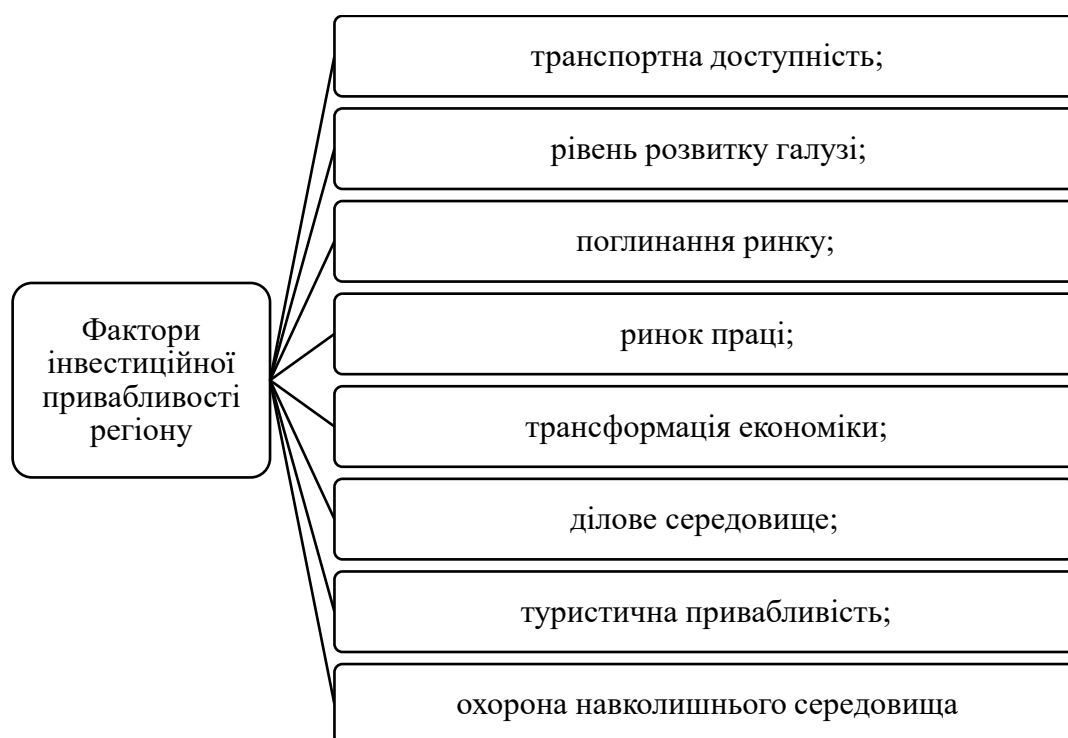

Рисунок 2 - Фактори інвестиційної привабливості регіону

Джерело: складено автором за даними [2, с.160]

Венгуренко Т. Г., Плахотнюк В. В. виділяють такі фактори впливу на інвестиційну привабливість держави (рис.3).

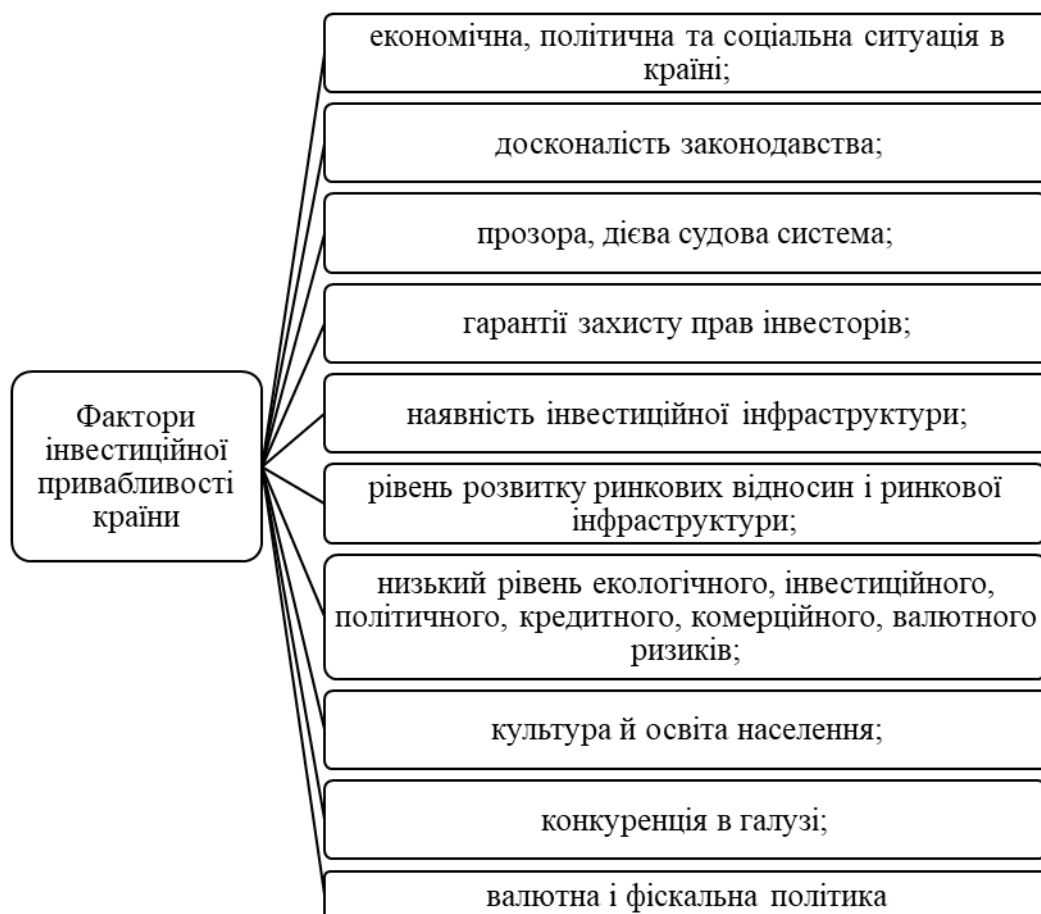

Рисунок 3 - Фактори впливу на інвестиційну привабливість держави
Джерело: складено автором за даними [2, с.160]

Отже, економічна література визначає ряд факторів, що впливають на інвестиційну привабливість країни:

- розмір ринку;
- ступінь урбанізації;
- рівень розвитку людського капіталу;
- рівень економічної інтеграції;
- торговий режим;
- вартість робочої сили;
- волатильність валютного курсу;
- політична стабільність і ін. [2].

Традиційно дослідження інвестиційної привабливості регіону починається зі збору інформації та формування інформаційної бази дослідження. Це передбачає збір статистичних даних у всіх сферах суспільного життя регіону, які мають значення для ефективності здійснення на території регіону інвестиційного проекту. В якості найважливіших джерел таких статистичних відомостей виступають зазвичай статистичні дані з офіційних джерел, найчастіше, джерел, що формуються органом державної статистики. Так, до числа досліджуваних показників для встановлення інвестиційної привабливості конкретної території

зазвичай включають статистичні відомості щодо наступних аспектів соціально-економічного і політичного стану території (рис.4).

Рисунок 4 - Показники для встановлення інвестиційної привабливості конкретної території

Джерело: складено автором за даними [26]

Приватні показники повинні бути стандартизовані, проведена оцінка регіону відповідно до стандартизованими показниками.

Інструменти оцінки інвестиційної привабливості регіону, що розробляються і використовуються залежать від підходу до розуміння інвестиційної привабливості.

Що стосується інструментів оцінки інвестиційної привабливості та інвестиційного клімату, їх можна умовно згрупувати за трьома основними напрямками.

Перший напрямок включає в себе інструменти, які, як правило, оцінюють найбільшу кількість економічних параметрів, показників політичного клімату, правового середовища для інвесторів, умови торгівлі і т. д. Такі інструменти мають деякі переваги, одне з яких - встановлення взаємозв'язку між різними факторами, формують інвестиційну привабливість країни. Проте, практичне використання таких інструментів є великою складністю внаслідок витратності і нестачі висококваліфікованих фахівців, здатних обробляти велику кількість аналітичної інформації. Другий напрямок має включати інструменти оцінки

інвестиційного клімату, роблячи акцент на порівняльному аналізі інвестиційного середовища та перспективи соціально-економічного розвитку країни.

Третій напрям - інструменти бальної оцінки інвестиційної привабливості та інвестиційного клімату. Перевагою цих інструментів є можливість кількісного визначення основних характеристик інвестиційного клімату різних територій і вироблення ефективного показника, який враховує зміни всіх компонентів і служить критерієм для визначення привабливості різних територій для інвесторів. Саме до цієї групи належать розглянуті далі інструменти.

Оцінка інвестиційного клімату країни та основних його параметрів, для того щоб служити засобом залучення інвестицій, впливати на прийняття рішень потенційними інвесторами, повинна проводитися регулярно і включати в себе найважливіші для інвесторів чинники. Така оцінка для країн здійснюється за допомогою щорічних рейтингів інвестиційної привабливості країни [1].

Будь-яке інвестиційне рішення приймається на основі аналізу прибутковості - рентабельність інвестицій повинна бути вищою, ніж вкладений капітал. Такий аналіз відбувається на мікрорівні; інвестор аналізує портфель цінних паперів, який буде більш вигідним. На макрорівні інвестори також оцінюють інвестиційну ситуацію в країні, спираючись на таких експертів, як Група Світового банку, Standard and Poor's Rating та Moody's Investors Services. Привабливість економіки країни для інвесторів може базуватися на рентабельності інвестицій певного сектору економіки. Завдяки такому аналізу він допомагає інвесторам легко зрозуміти фінансовий стан кожної економіки.

Для дослідження стану території регіону з позиції інвестиційної привабливості використовуються різні інструменти. Нерідко для такої оцінки залучаються експерти, що використовують авторські або науково усталені методики оцінки інвестиційної привабливості. Часто використовуються дослідження статистичної інформації щодо різних аспектів управління в регіоні для оцінки інвестиційної привабливості. Останній підхід нерідко розглядають як пріоритетний, тому що він позбавлений суб'єктивності.

Вищезазначені інструменти оцінки будь-якого інвестиційного портфеля можна розділити на три основні групи: статистичні інструменти, експертні оцінки та рейтинговий підхід.

За допомогою статистичних показників із статистичного підходу виходить основний інструмент для визначення рівня економіки. Це простий підхід, заснований на достовірних даних, але не всі фактори можуть бути визначені.

Відповідно до методу експертної оцінки аналітик визначає найважливіші на його думку показники та досліджує їх у динаміці, на основі якої формує висновки. Цей метод адаптується до потреб конкретних інвесторів та поглиблює аналіз продуктивності певних галузей. Однак таке дослідження є суб'єктивним, і висновки значною мірою залежать від позиції експерта.

Існує два рейтингових підходи: рейтингово-аналітичний та рейтинговий підхід на основі опитувань. Перший метод аналізує наявні показники та їх групування. Цей метод простий у використанні та інтерпретації даних. Недоліком є складність у виборі правильної методології розрахунку показників. Другий

метод передбачає опитування експертів регіону, в результаті якого складається загальний рейтинг [46, с. 56-62].

Основні показники можна розділити на три групи: загальні, макроекономічні та показники оцінки інвестиційного ринку. Загальні показники включають дані про конкурентоспроможність держави, рейтинг на міжнародному інвестиційному ринку. Уіс, існує 40 макроекономічних показників, які включають ВВП, державний борг, експорт та імпорт товарів і послуг.

На основі достовірної інформації рейтинг може бути використаний як інструмент розстановки пріоритетів при розподілі бюджетних коштів в розвиток галузей, а також для оцінки ефективності роботи регіональної адміністрацій. Інвестиційну привабливість країни можна оцінити безліччю рейтингів. Дослідження існуючих підходів інструментів і методик оцінки дозволило виділити три основні підходи до оцінювання рівня інвестиційної привабливості країни:

1. По-перше, це виявлення головних факторів, наявність яких забезпечує інвестиційну привабливість країни (наприклад, імідж регіону, динаміка ВРП, обсягів виробництва).

2. Урахування декількох факторів, які, з позиції їх впливу на інвестиційну привабливість країни, вважаються рівноправними, при цьому кожен фактор визначається конкретним набором показників (наприклад, характеристика економічного потенціалу, розвиненість ринкової інфраструктури, політичні чинники, фінансові та ін.).

3. Аналіз широкого набору факторів, які чинять вплив на інвестиційну привабливість. Тобто агреговані показники інвестиційного потенціалу та інвестиційного ризику (наприклад, ресурсно-сировинний, виробничий потенціал, політичний, економічний ризик).

В рамках розглянутих підходів можна доцільно виокремити три групи інструментів оцінки інвестиційної привабливості регіону (табл. 1):

1. Економіко-математичні методи;
2. Методи факторного аналізу;
3. Методи експертних оцінок [6].

Таблиця 1 – Інструменти оцінки інвестиційної привабливості країни

	Економіко-математичні методи	Методи факторного аналізу	Методи експертних оцінок
1	2	3	4
Опис моделей	Використання кореляційного і дисперсійного аналізу, методів оптимізації, математичного моделювання, міжгалузевого балансу.	Складання та аналіз укрупнених груп, що складаються з близьких за змістом показників (чинників).	Поєднання аналізу кількісних характеристик досліджуваного суб'єкта і аргументованих суджень експертів (керівників і фахівців).

Продовження табл.1

1	2	3	4
Переваги	1. Формалізований алгоритм. 2. Однозначність отриманих результатів. 3. Мінімізація впливу «людського фактора».	1. Ранжування з використанням статистичних даних, що відображають ситуацію в регіоні. 2. Облік взаємозв'язку багатьох чинників. 3. Комплексність.	1. Використання не тільки регулярної статистичної інформації, а й якісної разової інформації. 2. Достовірність інформації завдяки досвідченим експертам.
		1. Дозволяють об'єднувати країни до груп з подібними умовами інвестиційної діяльності. 2. Наочність і зрозумілість отриманих результатів.	
Недоліки	1. Немає обґрунтованості включення показників в модель. 2. Немає можливості визначити внесок кожного показника в підсумкову оцінку.	1. Суб'єктивізм встановлення критеріальних нормативних індикаторів і ваг. 2. Недостатня обґрунтованість вибору сукупності факторів.	1. Суб'єктивізм експертних оцінок. 2. Трудомісткість. 3. Висока вартість.
		1. Неможливість визначити реальну дистанцію між учасниками рейтингу. 2. Непрозорість методики визначення показників. органами державної статистики.	

Джерело: складено автором за даними [7;22]

Серед усього різноманіття інструментів оцінки інвестиційної привабливості регіонів або галузей національної економіки виділяються наступні:

- методика Національного рейтингового агентства «Рюрік»;
- авторські методики;
- зарубіжні методики (Euromoney, Forbes, Fitch, Moody's, S & P).

Розглянемо найбільш популярні методи оцінки інвестиційної привабливості країн, прийняті на світовому рівня.

The Worldwide Governance Indicators (WGI) - шість індикаторів, що відображають якість державного управління в різних країнах. Даний проект заснований на дослідженнях Інституту Світового банку (The World Bank Institute) і Дослідницького відділу Світового банку (The Research Department of the World Bank), початих в кінці 1990-х рр. Даніелем Кауфманом і Аарті Креєм. Великий внесок у розвиток і вдосконалення WGI також внесли Пабло Зоїдо і Массімо Мастрucci [28]. The Worldwide Governance Indicators представляють собою агреговані показники, що характеризують ступінь ефективності державного управління в тій чи іншій країні. Критерії аналізу випливають з визначення, пропонуваного Даніелем Кауфманом і його колегами, де державне управління - це традиції і інститути, за допомогою яких здійснюється влада в країні, що включає:

- те, як формуються, контролюються і змінюються уряди;
- здатність уряду формулювати та проводити раціональну політику;

– повага громадян і державних службовців до інститутів, які регулюють соціально-економічні відносини між ними [28, с. 5-6].

Отже, 6 індикаторів, що відповідають трьом виділеним аспектам поняття державного управління, утворюють WGI:

1. Право голосу і підзвітність (Voice and Accountability) вимірює різні аспекти політичних процесів, цивільних свобод і політичних прав.

2. Політична стабільність і відсутність насильства (Political Stability and Absence of Violence / Terrorism) оцінює ймовірність дестабілізації уряду і його повалення неконституційними і насильницькими засобами;

3. Ефективність уряду (Government Effectiveness) відображає якість державних послуг, рівень кваліфікації держслужбовців і ступінь їх незалежності від політичного тиску, ефективність державної політики;

4. Якість держрегулювання (Regulatory Quality) характеризує здатність уряду формулювати і здійснювати раціональну політику, вести регулятивну діяльність, що позитивно впливає на розвиток приватного сектора;

5. Верховенство закону (Rule of Law) вимірює ступінь впевненості громадян в ефективності вітчизняного законодавства і то, наскільки вони слідують встановленим правилам.

6. Контроль корупції (Control of Corruption) відображає ставлення суспільства до корупції, тобто можливості використання службового становища з метою отримання приватної вигоди [28, с. 3-5].

Всі індекси WGI приймають значення в інтервалі від - 2,5 до 2,5, і чим більше це число, тим вище якість державного управління в країні. Іншим способом відображення даних The Worldwide Governance Indicators є шкала відсоткових рангів [44, с. 12]. Вона показує положення окремої держави серед інших шляхом визначення відсотка країн, що мають такі ж або більш низькі показники. На сьогоднішній день The Worldwide Governance Indicators - інструмент, який широко використовується політиками і вченими, але в той же час, як і будь-який інший інноваційний проект, він піддається критиці. У своїй науковій роботі «The Worldwide Governance Indicators Project: Answering the Critics» Даніель Кауфман, Аарті Крей і Массімо Мастрucci спростовують 11 тверджень про WGI.

The Bertelsmann Stiftung's Transformation Index - один з проектів, що реалізуються Фондом Бертельсманна, створеним Рейнхардом Моном в 1977 р. ВТІ є індексом, що дозволяє оцінити рівень розвитку демократії і ринкової економіки, а також якість державного управління в багатьох країнах.

The Bertelsmann Stiftung's Transformation Index є результатом досліджень і тісної співпраці майже 300 експертів з провідних наукових організацій з усього світу і фахівців, що займаються збором даних в своїх державах [28]. Їх робота контролюється 7 регіональними координаторами і командою ВТІ.

Даний індекс став першим в світі інструментом для крос-національного порівняння державного управління в країнах, що зазнають перехідний період. У зв'язку з цим ВТІ представляє особливу цінність, оскільки пропонує безліч прикладів успішного трансформаційного менеджменту. Виступаючи за реформи, націлені на розвиток конституціональної демократії і соціально-орієнтованої

ринкової економіки, ВТІ надає платформу для обміну кращими практиками трансформаційного менеджменту.

Індекс ВТІ визначається для 129 країн, що мають населення понад 2 млн (є винятки) і які не досягли в повному розумінні статусу демократичної держави з розвинутою ринковою економікою [31].

The Bertelsmann Stiftung's Transformation Index складається у вигляді двох рейтингів: Статусний індекс (The Status Index) і Індекс управління (The Management Index). Перший ділиться ще на 2 напрямки: «Політична трансформація» і «Економічна трансформація» і ранжирує країни відповідно до рівня розвитку демократії та ринкової економіки. Другий же це робить відповідно до ступеня ефективності політичного керівництва (політичних акторів, наділених владою і обов'язок формувати і визначати державну політику). Під демократією розуміється: верховенство закону; розмежування трьох гілок нашої влади, їх баланс і підконтрольність. Розвиток має на увазі не тільки економічне зростання, але також процес подолання бідності в країні та розширення свободи дій і вибору для населення. У ВТІ демократія і ринкова економіка нерозривні і взаємопов'язані, тому вони і включені в одну і ту ж систему оцінки, тобто Статусний індекс (The Status Index). Успішний трансформаційний менеджмент відрізняє те, що уряд послідовно і постійно в процесі досягнення поставлених цілей; розумно і ефективно використовує наявні ресурси. Таким чином, під трансформацією розуміються корінні зміни в суспільстві, відхід від авторитарної системи управління [54].

ВТІ розглядається за трьома напрямками: політична трансформація, економічна трансформація і трансформація менеджменту. Вони формуються на основі 17 критеріїв, які в свою чергу поділяються на 49 індикаторів. Останні являють собою питання, що мають по 4 варіанти відповіді і оцінюються за 10-бальною шкалою (10-7-4-1) [31, с. 4].

Процес створення The Bertelsmann Stiftung's Transformation Index починається з того, що два експерта (один - вітчизняний, а другий - іноземний) отримують класифікатор, що містить сукупність певних критеріїв та індикаторів для оцінки. Потім вони незалежно один від одного аналізують поточну ситуацію в країні і складають персональні звіти. Після цього вони обговорюють результати виконаної ними роботи і спільно розробляють варіант, який би відображав відмінності між державами всередині одного регіону. З метою забезпечення глобальної порівнянності показників регіональні координатори та команда ВТІ перевіряють отримані дані і верифікують кінцеві значення. На останньому етапі складені раніше рейтинги розглядаються Радою ВТІ, після чого зі змінами або без них схвалюються [29].

Оскільки критерії є агрегованими показниками, то визначаються вони як середнє арифметичне значення індикаторів, що входять до них. Аналогічним чином обчислюються і напрямки: «Політична трансформація», «Економічна трансформація» і «Трансформація менеджменту», а також включає перші два з них Статусний індекс.

Існує кілька міжнародних показників, що оцінюють продуктивність країн. Ми проаналізуємо деякі з них. Це Міжнародний посібник з державного ризику

(ICRG), Міжнародний діловий компас (IBC) та Глобальний індекс конкурентоспроможності (GCI) (дод.А).

У дод.А наведені інструменти оцінки ризиків ICRG для 140 країн. Ця модель базується на оцінках трьох складових ризику країни: політичного (12 змінних), фінансового (5 змінних) та економічного (5 змінних) ризиків. Політичний компонент займає половину оцінки, тоді як цей рейтинг включає такі показники, як політична імперіалізація та релігійна та етнічна напруженість. Також розглядаються зовнішні та внутрішні конфлікти. Основними економічними показниками є ВВП на душу населення, зростання реального ВВП, інфляція, сальдо бюджету, поточний рахунок та зовнішній борг.

BDO International Business Compass - це щорічно оновлюваний показник, що вимірює рівень продуктивності для компаній зі всього світу. Дослідження публікується спільно BDO Німеччина та Гамбурзьким інститутом світової економіки. Цей індекс включає економічну, політичну та соціально-культурну складові, які, в свою чергу, поєднуються у привабливості ринку та привабливості місця виробництва.

Основними економічними показниками оцінки є: дохід на душу населення, державний борг, інфляція, надходження ПП, ставка податку, корупція, витрати на душу населення тощо.

Звіт про глобальну конкурентоспроможність (GCR) - це щорічний звіт, опублікований Світовим економічним форумом. У звіті сказано, що він базується на останніх теоретичних та емпіричних дослідженнях. Він складається з понад 110 змінних, дві третини з яких отримані з Огляду виконавчої думки, а третина - із загальнодоступних джерел, таких як ООН. Змінні організовані в 12 стовпів; кожна колонка представляє область, яка розглядається як важливий конкурентний фактор.

Звіт включає всі можливі фактори економічного розвитку та оцінює ринок товарів, фінансів та робочої сили, його розмір, інновації, якість державних установ, інфраструктура, освіта та макроекономічна ситуація.

Серед усіх показників, що вимірюються цими рейтингами, є кілька основних: державний бюджет, зовнішній борг, інфляція, податки, національні заощадження, ставка, заробітна плата Ердал, Махмут згадав у своїй статті “Детермінанти поперечного аналізу” три типи ПП: прямі ПП, що шукають ринок, пошук ресурсів та пошук ефективності [38, с. 356-369].

Інвестиції першого типу орієнтовані на місцеві та регіональні ринки. Другий тип ПП залежить від ресурсів, яких немає в країні. Відповідно до третього типу ПП, фірма може отримати вигоду від географічно розподіленої діяльності з масштабним ефектом.

Найбільш надійним визначальним фактором ПП в економетричних дослідженнях є розмір ринку, виміряний ВВП або ВВП на душу населення. Відкритість ринку, вимірювана співвідношенням експорту та імпорту до ВВП. Розмір китайського ринку залучав американських та гонконгських інвесторів. Національні економісти неодноразово підкреслювали розмір ринку та його зростання як одного з важливих факторів привабливості країни [51, с. 21-33].

Заробітна плата є найбільш суперечливим фактором. Теоретично, чим дешевша робоча сила, тим більше ПІІ надходить на ринок. Найкращий приклад - Китай. Низькі ставки заробітної плати є ключовою перевагою для таких галузей, як автомобільні комплектуючі та телекомунікаційне обладнання [51, с. 21-33]. Однак є багато суперечливих результатів впливу заробітної плати на ПІІ. Інша група вчених наголошує на високій зарплаті як на показнику ефективності, особливо коли потрібна висококваліфікована робоча сила [39, с. 48].

Ще одним суперечливим фактором ПІІ є політична нестабільність. У деяких ситуаціях багаті природні ресурси можливо використовувати як компенсаційний інструмент політичної нестабільності; прикладом є Нігерія та Ангола. Іноземна компанія продовжуватиме інвестувати, поки не впевниться у прибутковій роботі без надмірного ризику для свого капіталу та персоналу. Інфраструктура може розглядатися як перешкода та можливість для іноземних інвестицій. Зазвичай погана інфраструктура перешкоджає надходженню ПІІ. Але інфраструктура залишається потенційним напрямком для інвестування, якщо уряд готовий це дозволити.

Зовнішні конфлікти можуть мати чималий негативний вплив на іноземний бізнес, починаючи від обмежень операцій, закінчуючи торгівлею та інвестиційними санкціями, до спотворень у розподіл економічних ресурсів на бурхливі зміни в структурі суспільства.

Іншим фактором, що впливає на ПІІ, є витрати на НДДКР. В.Б.Араша вивчав кореляцію між річними обсягами як вихідних, так і вхідних ПІІ, а також сумою накопичених вихідних та вхідних ПІІ та витрат на НДДКР, розрахованих за паритетом купівельної спроможності, для провідних країн, а також Нідерландів та Ірландії. Згідно з його дослідженням, кореляція склала більше 0,8 через намагання країн з передовими технологіями інвестувати з одного боку та їх привабливість для ПІІ з іншого боку.

Регіональна інтеграція позитивно впливає на інвестиції приплив, наприклад, до Європейського Союзу; або агломеративна економіка, така як Кремнієва долина. У таких об'єднаннях зменшуються витрати на певні фактори: наприклад, податки, інфраструктура, політичні умови тощо.

Одним із суперечливих факторів є корупція, яка присутня в економіці. Традиційно вважається, що корупція негативно впливає на приплив інвестицій. Однак Лукас (1990) та Накsoon (2010) стверджують, що країни з вищим рівнем корупції залучають більше інвестицій з розвинутих країн [31, с. 11-32]

Гельмут Б. за результатами на опитування 87 високопоставлених менеджерів глобальних акціонерів у різних галузях, таких як автомобільна, хімічна, фармацевтична, швейна та харчова промисловість, стверджує про важливість п'ять основних груп макроекономічних факторів: політичні, правові, економічні, соціальні, технологічні та міжкультурні та виявили, що найбільш впливовими є політичні фактори, потім економічні, соціальні, технічні, а потім міжкультурні [41, с. 29-40].

Також було проведено вторинне дослідження макроекономічних показників країни для чотирьох важливих економік світу, а саме Центральної Європи, Східної Європи, США та Китаю. Дані збирали з різних офіційних та

відомих установ. Результати аналізу неоднозначні. У Китаї політичні та економічні фактори є найменш значущими. Для країн Центральної Європи важливим є технічне середовище та інфраструктура, а також соціальна сфера. Країни Східної Європи привабливі для іноземних інвесторів з точки зору технічного середовища [52].

Харченко А.О., Голенішева О.В. виділяють такі групи показників інвестиційної привабливості країни (рис.4).

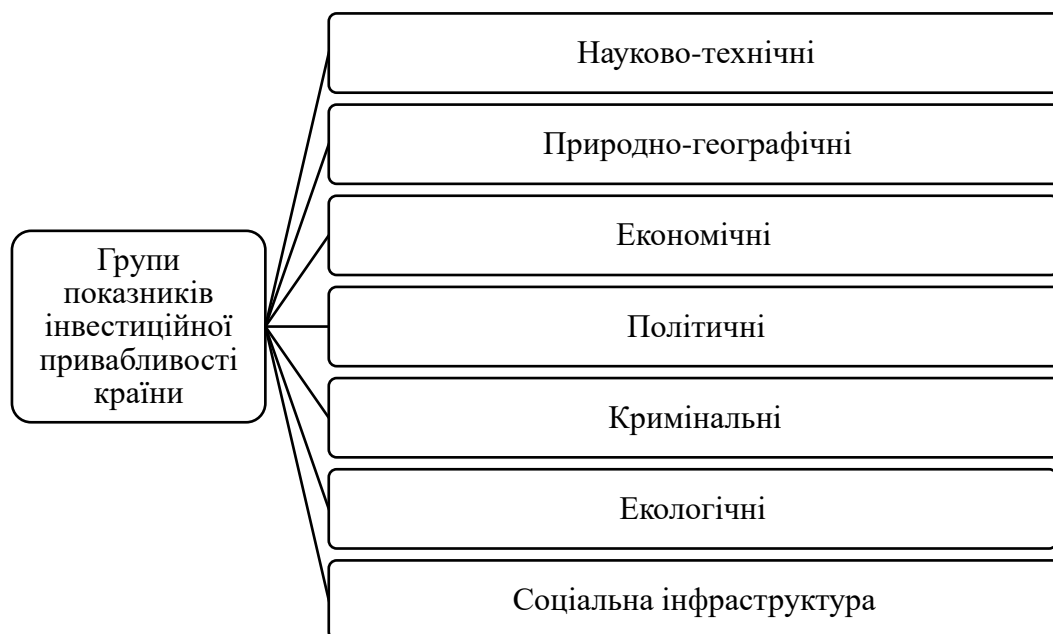

Рисунок 4 - Групи показників інвестиційної привабливості країни
Джерело: складено автором за даними [26]

Узагальнюючи теоретичне дослідження оцінювання інструментів оцінки інвестиційної привабливості країни наведемо формули розрахунку основних показників інвестиційної привабливості країни.

Валовий регіональний продукт на душу населення:

$$ВРПН = \frac{ВРП^Ф}{N} \quad (1)$$

де $ВРП^Ф$ – валовий регіональний продукт фактичного періоду, млн гр.од.;

N – чисельність населення регіону, млн осіб;

Обсяг реалізованих послуг у розрахунку на одну особу:

$$QпN = \frac{Qп}{N} \quad (2)$$

де $Qп$ - обсяг реалізованих послуг, млн грош.од.

Експорт товарів та послуг у розрахунку на одну особу:

$$Q_e N = \frac{Q_e}{N} \quad (3)$$

де Q_e . – обсяг експорту товарів та послуг, грош.од.
Імпорт товарів та послуг у розрахунку на одну особу:

$$Q_i N = \frac{Q_i}{N} \quad (4)$$

де Q_i . – обсяг імпорту товарів та послуг, грош.од.

Коефіцієнт покриття експортом імпорту:

$$K_{\Pi} = \frac{Q_e}{Q_i} \quad (5)$$

Частка реалізованої інноваційної продукції у загальному обсязі реалізованої промислової продукції:

$$W_{p.i.p.} = \frac{Q_{p.i.p.}}{Q_{zag.p.p.}} * 100\% \quad (6)$$

де $Q_{p.i.p.}$ – обсяг реалізованої інноваційної продукції, млн.гр.од.

$Q_{zag.p.p.}$ – загальний обсяг реалізованої промислової продукції, млн.гр.од.

Підсумовуючи все вищесказане, можна зробити висновок, що інвестиційна привабливість країни ґрунтується на мікрорівні, починаючи від привабливості підприємства, потім перетворюючись у привабливість галузі, району та країни. Основним фактором, що визначає будь-яке інвестиційне рішення, особливо на мікрорівні, є показник рентабельності інвестицій. Існує багато факторів, що впливають на приплив інвестицій. Міжнародні рейтинги охоплюють велику кількість з них, забезпечуючи об'єктивну оцінку. Основні фактори визначаються ціллю інвестиції. І ключовими факторами можуть бути ринок, його розмір, ефективність, якість праці, відкритість; політична та економічна стабільність, надійність державних установ, валютний курс, внутрішні та зовнішні конфлікти. Наприклад, для країн, що розвиваються, наприклад, України, визначення ключового фактору та метод оцінки мають вирішальне значення для точної оцінки інвестиційної привабливості та її підвищення.

Застосування інструментів оцінки інвестиційної привабливості для аналізу її складових та поточного стану у країні Китай

Інвестиційна політика має прямий вплив на економічне зростання країни та проведення в ній соціальних змін. При цьому, інвестиційна політика

обумовлена зовнішнім і зовнішньоекономічним курсом країни. У зв'язку з цим актуальним є аналіз формування та розвитку політики інвестиційної моделі Китаю.

Для китайської моделі інвестування характерні основні риси «східної» моделі. Використання моделі капіталомісткого розвитку пов'язана з:

- відносно високою часткою заощаджень у ВВП;
- обмеженістю можливості застосування інших факторів зростання ВВП (наприклад, споживання);
- складністю стимулювання інноваційного зростання;
- особливостями інвестиційного процесу країн, що розвиваються, що включають підвищену частку інвестицій у вторинний сектор економіки при більш низькій частці інших секторів, а в ряді випадків високу частку іноземних інвестицій;
- екстенсивним характером інвестиційного зростання в зв'язку з відносно нижчою стадією розвитку господарства в порівнянні з розвиненими країнами;
- низькими податковими ставками на інвестиції в основний капітал [8].

У той же час китайська економіка в порівнянні з іншими країнами Східної півкулі відрізняється ще більш сильною опорою на інвестиції, що є відображенням особливої ролі, яку китайський уряд відводить вкладенням в основні фонди в макроекономічній та регіональній політиці країни.

До особливостей китайської інвестиційної моделі можна віднести:

- 1) дуже високу, навіть для азійських країн, частку накопичень в ВВП завдяки впливу конфуціанських традицій;
- 2) високу частку інвестицій в основний капітал в державну власність, що веде до цілеспрямованої трансформації господарства країни;
- 3) високу частку іноземних інвестицій на певних етапах реформ (при концентрації їх у прибережній зоні);
- 4) випереджаюче зростання інвестицій в третинний сектор.

Таким чином, можна виділити наступні тенденції економічної транснаціоналізації КНР:

- географічна структура китайських прямих інвестицій, поряд зі значною роллю найбільш близького Азійського регіону, носить глобальний характер;
- напрямки економічної транснаціоналізації визначаються рівнем технологічного та соціально-економічного розвитку країн-реципієнтів, а не географічною близькістю Китаю до даним країнам;
- підвищений інтерес до вкладень в сферу високих технологій, сільське господарство, нерухомість і транспорт;
- збільшення частки приватних інвесторів;
- орієнтованість не стільки на підвищення поточної ефективності китайської економіки, скільки на досягнення довгострокових стратегічних цілей.

Активної діяльності китайських інвесторів сприяє стрімка трансформація національної економіки, зміцнення позицій китайських компаній на тлі стабілізації світової економіки. Крім того, важливий і той факт, що уряд країни

вжив ряд заходів з метою надання подальшої підтримки китайському бізнесу і стимулювання інвестицій за кордон. Таким чином, можна зробити висновок про те, що стрімка хвиля китайських інвестицій за кордон обумовлена державною підтримкою, зростаючим зовнішнім попитом і можливістю його забезпечити, що проявляється у формуванні наступних факторів [24]:

1. Зростання власного бізнесу дозволяє китайським компаніям прискорити міжнародну експансію.

2. У міру прискорення економічної трансформації країни слід очікувати посилення світової експансії китайських компаній.

3. У міру відновлення зарубіжних ринків збільшується присутність китайських інвесторів на міжнародній арені.

4. Стрімкий реформування економіки і заходи державної підтримки створюють сприятливі умови для здійснення інвестиційних проектів за кордоном.

До системи центральних органів, що регулюють експорт капіталу, відносяться: Державна Рада КНР, Державне управління валютного контролю, Міністерство у справах торгівлі (Міністерство комерції), Народний банк Китаю, Державний комітет розвитку і реформ, Комісія з державного управління та контролю. Саме ці структури визначають політику країни в області експансії вітчизняного капіталу за кордон.

Значний вплив держави на інвестиційний процес, перш за все, обумовлено стратегією країни, спрямованої на прискорене зростання ВВП в рамках будівництва соціалізму з китайською специфікою, а також особливою планово-ринковою системою економіки, що дозволяє централізовано керувати капітальними і трудовими ресурсами та регіональними програмами, що мають вирішальне значення у визначенні напрямку розвитку.

Найважливішим фактором забезпечення притоку іноземних інвестицій в економіку Китаю є ефективна діяльність по формуванню і поліпшенню інвестиційного клімату в країні.

Для Європейського Союзу Китай є важливим партнером і грає ключову роль в якості покупця нафти та інших сировинних товарів. Китай займає лідируючі позиції серед країн, що розвиваються. Не випадково він знаходиться на першому місці в світі по привабливості інвестиційного клімату, оскільки за час проведення реформ в країні створена ефективна система регулювання, що діє з моменту допуску іноземних інвесторів до припинення їх діяльності.

Інвестиційна політика КНР є невід'ємним фактором, який визначив високі темпи економічного зростання Китаю. Згідно з даними ІМФ, в період з 1979 по 2018 рр. середній приріст ВВП Китаю становив 9,5% за рік. Однак в 1990-і рр. в економіці Китаю проявився ряд системних проблем, пов'язаних з перевищенням темпів економічного зростання над внутрішнім споживанням. В результаті сталося падіння темпів зростання з 10,9% в 1995 році до 7,6% в 1999 р Новим драйвером економічного зростання повинна була стати політика уряду КНР, спрямована на розширення присутності національних виробників за кордоном У 2001 р на третьому з'їзді Всекитайських зборів народних представників вперше була висунута стратегія виходу китайських виробників на зовнішні ринки під гаслом «Йти зовні» (走出去), яка полягає в заохоченні зовнішніх іноземних

інвестицій, які відображають конкурентні переваги Китаю і розширюють області міжнародного економічного і технічного співробітництва.

Стратегія «Йти зовні» була закріплена в 10-м, 11-м і 12-м п'ятирічних планах розвитку КНР. Так, в 10-му п'ятирічному плані (2001-2005 рр.) Говориться, що в рамках стратегії «Йти зовні» необхідно заохочувати зовнішні інвестиції, сприяти просуванню експорту продукції, послуг і технологій національних виробників, а також підтримувати експлуатацію ресурсів за кордоном, дефіцит яких відчувається в Китаї, за допомогою співпраці, сприяння коригування внутрішньої промислової структур і обміну ресурсами. Підкреслюється, що необхідно вдосконалювати систему обслуговування зовнішніх інвестицій та створювати умови для реалізації стратегії «Йти зовні».

У розділі 9 11-го п'ятирічного плану розвитку Китаю, складеного на період 2006-2010 рр., говориться про необхідність за допомогою транснаціональних злиттів і поглинань, участі в лістингу, реорганізації та інших методів створювати і розвивати китайські транснаціональні компанії. Китайським підприємствам пропонується брати участь в будівництві зарубіжної інфраструктури, підвищувати рівень проектних контрактів і розвивати співробітництво в сфері праці.

Необхідно вдосконалювати систему заохочення і захисту китайських інвестицій за кордоном, а також систему управління і ризиками та нагляду за закордонними державними активами. У 12-му п'ятирічному плані (2011-2015 рр.) Говориться про необхідність прискорення реалізації стратегії «Йти зовні». КНР має оптимізувати міжвідомчу координацію, прискорити і оптимізувати розробку законів і нормативних актів, що стосуються іноземних інвестицій. Китай буде поступово розвивати свої транснаціональні корпорації і міжнародні фінансові інститути. Китайські підприємства, що здійснюють інвестиційну діяльність за кордоном, повинні нести соціальну відповідальність, щоб приносити користь місцевим жителям.

Були розроблені пріоритети КНР щодо його ролі в міжнародних інститутах, а також було наголошено на необхідності їх реформування.

В 2011 р Державна Рада КНР розробив «П'ятирічний план щодо промислової реформи і модернізації» (2011-2015 рр.), який уточнював положення про інвестиційну діяльність 12-го п'ятирічного плану. Були визначені пріоритетні напрямки інвестиційної діяльності для промислових галузей: підвищення рівня промислової інформатизації, стимулювання розвитку низьковуглецевої промисловості, посилення технологічного перетворення підприємств. Крім того, в 2012 р Державний комітет з розвитку і реформи опублікував «П'ятирічний план щодо вхідних і вихідних прямих іноземних інвестицій», в якому підкреслюється роль уряду КНР в трьох основних сферах: підтримка активної участі китайських корпорацій за кордоном в проектах, пов'язаних із забезпеченням природними ресурсами; прискорення реалізації технологічної модернізації; ефективне розширення присутності на іноземних ринках.

У 13-му п'ятирічному плані (2016-2020 рр.) Курс уряду КНР «Йти зовні» зазнав значних змін. По-перше, підкреслюється необхідність як активної участі китайських інвесторів в світовій економіці, так і залучення іноземного капіталу на

територію Китаю. Робиться акцент на відкритості економіки, безперешкодному пересуванні учасників виробництва, інтеграції ринків і формуванні міжнародного порядку з урахуванням інтересів всіх гравців. По-друге, було прийнято рішення відмовитися від стратегії «Йти зовні», замість якої пропонується реалізація стратегій «Зроблено в Китаї 2025» (中国 制造 2025) і «Інтернет плюс» (互联网 +), які передбачають просування на ринок китайської продукції з високою доданою вартістю, а також прискорення переходу КНР до високотехнологічного виробництва. Також наголошується на необхідності реалізації ініціативи «Один пояс і один шлях».

На думку дослідників, відмова від стратегії «Йти зовні» стався з кількох причин, серед яких:

1) зростання ролі Комуністичної партії Китаю і Генерального секретаря СІ Цзіньпіна;

2) переосмислення джерел економічного зростання внаслідок зміни макроекономічних умов розвитку. Інноваційний розвиток має замінити важку промисловість і виробництво низькоякісних товарів в якості довгострокового джерела економічного зростання.

Уряд Китаю активно діє для реалізації стратегії «Йти зовні». Так, для підтримки експортних галузей державні Експортно-імпортний Банк Китаю (中国 进出口 银) і Китайський Банк розвитку (国家 开发 银行) надають пільгові умови кредитування та спеціальні кредитні лінії. У 2004 р Експортно-імпортний Банк Китаю і Державний комітет з розвитку і реформи видали «повідомлення про надання пільгових кредитів для реалізації інвестиційних проектів в стратегічних областях». Згідно з цим документом, окремі пріоритетні зарубіжні інвестиційні проекти могли розраховувати на отримання державної підтримки у вигляді субсидованих кредитів. До пріоритетних закордонним інвестиційним проектам ставилися проекти в галузі обробної промисловості та інфраструктури, які дали б поштовх експорту національних технологій, продуктів, обладнання та робочої сили

Міністерство комерції КНР і Міністерство закордонних справ КНР спільно випускають списки країн і регіонів, які володіють пріоритетним значенням з точки зору китайських компаній. У 2004 р був опублікований документ під назвою «Каталог-керівництво держав (територій) для здійснення інвестицій». Компанії, що реалізують інвестиційні проекти в зазначених країнах і галузях, можуть розраховувати на надання державних пільг в сфері кредитування, валютного регулювання, оподаткування, митного оформлення.

Було вжито заходів в області обміну іноземних валют і лібералізації режиму їх використання в інвестиційних цілях, найбільш важливими з яких є скасування вимоги про повернення прибутку в національну економіку, висунутого до китайських підприємств, що інвестують за кордон, а також скасування квот на обсяг іноземної валюти, що надається в інвестиційних цілях. У 2009 р було опубліковано «Положення про управління іноземної валюти», в рамках якого відбулося упорядкування та подальше спрощення вже існуючих заходів. 18 серпня 2017 Державна рада Китаю опублікував документ «Думки

щодо управління та регулювання напрямків зарубіжних капіталовкладень», який був розроблений спільно з Міністерством комерції КНР, Народним банком Китаю і Міністерством закордонних справ КНР. Даний документ регулює іноземні інвестиції китайських компаній і визначає актуальні напрями інвестиційної діяльності. Так, зарубіжні інвестиції китайських компаній були розділені на три категорії: заохочувані, обмежені і заборонені. До заохочувальної категорії іноземних інвестицій відносяться інвестиції в інфраструктурні проекти в рамках ініціативи «Один пояс і один шлях» і інвестиції, що стимулюють експорт національних промислових потужностей, високоякісного обладнання або технічних стандартів. Китайським компаніям рекомендується співпрацювати з іноземними високотехнологічними виробничими компаніями і створювати офшорні центри досліджень і розробок. Інвестиції, які відносяться до обмеженої категорії, повинні бути попередньо затверджені державними регулюючими органами. До них відносяться п'ять категорій інвестицій:

1) інвестиції в країни або регіони, які встановили дипломатичні відносини з Китаєм, райони військових дій або чутливі країни або регіони, інвестиції в які обмежені двосторонніх або багатосторонніх договорів;

2) іноземні інвестиції в нерухомість, готельний бізнес, кінотеатри, розваги, спортивні клуби і т. д. ;

3) створення інвестиційних фондів або інвестиційних платформ без конкретних промислових проектів за кордоном;

4) використання застарілого виробничого обладнання, яке не відповідає технічним стандартам країни призначення інвестицій;

5) закордонні інвестиції, які не відповідають стандартам захисту навколишнього середовища, споживання енергії та безпеки країни призначення інвестицій.

До категорії заборонених зарубіжних інвестицій відносяться:

1) іноземні інвестиції, що включають експорт основних промислових технологій і продукції військової промисловості без дозволу держави;

2) іноземні інвестиції в технології, процеси і продукти, які заборонені до експорту в Китай;

3) іноземні інвестиції в азартні ігри і порнографію;

4) закордонні інвестиції, заборонені міжнародними договорами та угодами, в яких бере участь Китай;

5) закордонні інвестиції, які ставлять під загрозу або можуть поставити під загрозу національні інтереси і національну безпеку КНР.

Таким чином, можемо зробити висновки, що в цілому економіка КНР характеризується жорстким авторитарним режимом, агресивними протекціоністськими заходами, що як зазвичай стає значною перешкодою для інвестицій в економіку країни [2].

В цілому, згідно з проведеними дослідженнями, ключовими факторами інвестиційної привабливості Китаю, значно виділяє його серед інших країн, що розвиваються, є політична стабільність, безперервне зростання економіки, розширення ринків, бурхливий розвиток інфраструктури, комплексний пакет пільг і преференцій для іноземних інвесторів і створення зон спільного

підприємництва. Все це дає інвестору певну ступінь впевненості в прибутковості проекту. Стабільна економічна і політична система дозволяє планувати і прогнозувати з високою точністю, розробляти комплексні заходи щодо уникнення тих чи інших труднощів. Слід також відзначити важливий факт постійного вдосконалення інвестиційних умов і в цілому інвестиційного клімату країни.

Розглянемо основні показники економіки Китаю в 2015-2020 роках. Одним з ключових показників є динаміка ВВП (рис.5).

Динаміка ВВП Китаю, млрд.дол. США

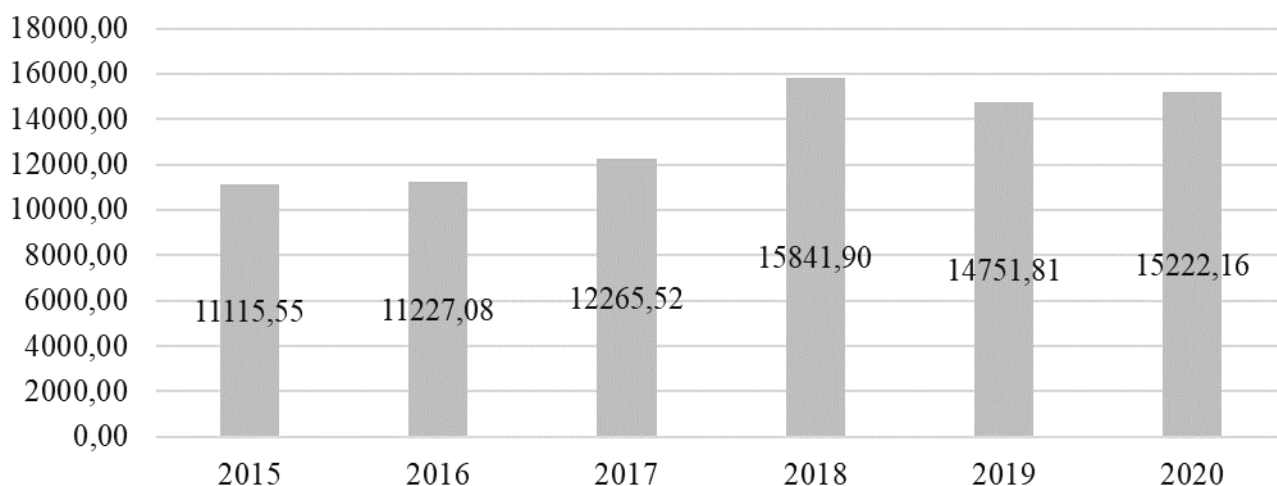

Рисунок 5 - Динаміка ВВП Китаю в 2012-2019 роках, млрд.дол. США
Джерело: складено автором за даними [19]

Як бачимо, обсяг ВВП зростає з 2015 по 2018 рік, в 2018 році спостерігалось максимальне значення ВВП – 15841,9 млрд.дол. США. В 2019 році ВВП знизилось та виросло в 2020 році до рівня 1522,16 млрд.дол. США.

Розглянемо динаміку ВВП на душу населення (рис.6).

Рисунок 6 - Динаміка ВВП Китаю на душу населення в 2012-2019 роках, млрд.дол. США

Джерело: складено автором за даними [19]

З рис.6 бачимо, що з 2015 по 2019 рік обсяг ВВП на душу населення в дол. США зростає та зменшився в 2020 році на 19,33% через негативні наслідки впливу коронакризи на економіку Китаю.

Динаміка експорту та послуг наведена на рис.7.

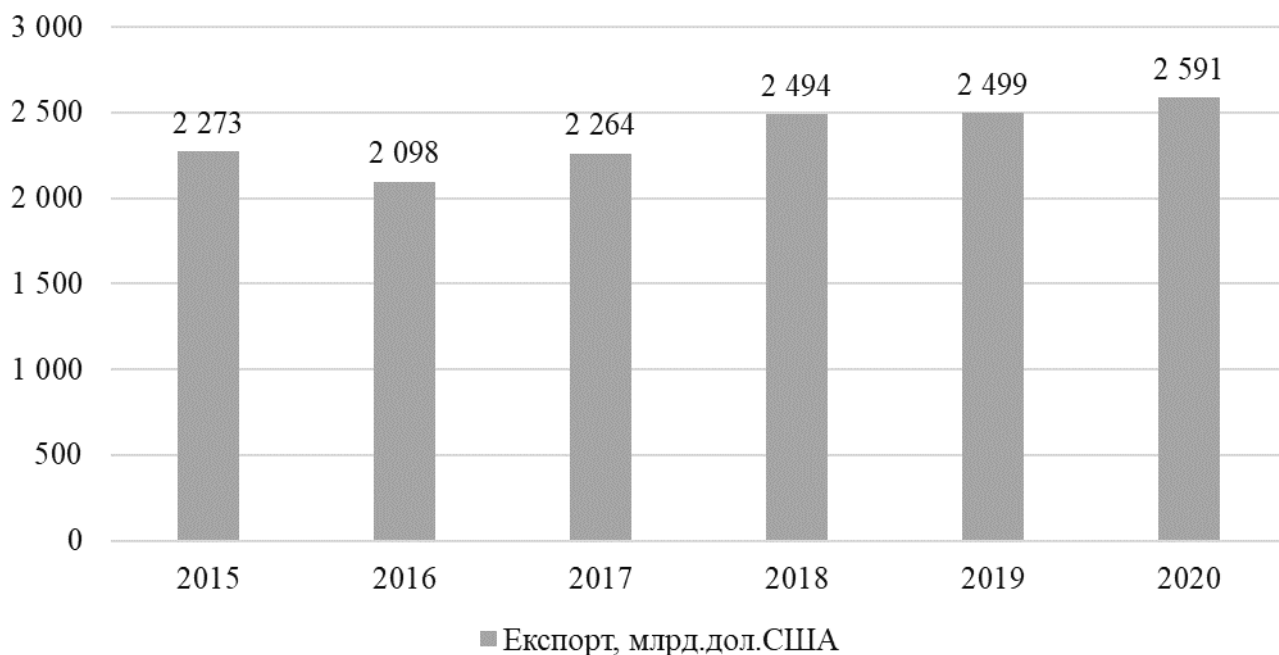

Рисунок 7 - Динаміка експорту товарів та послуг з Китаю в 2015-2019 роках, млрд.дол. США

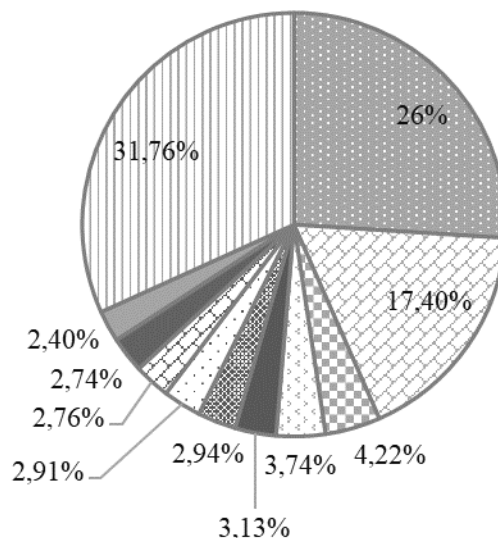
Джерело: складено автором за даними [19]

Як бачимо, обсяги як експорту виросли за 5 років на 13,95% та склали 2591 млрд.дол. США в 2020 році. Сукупний експорт з Китаю склав 2,59 трлн дол в 2020 році. У вартісному вираженні збільшення поставок товарів з Китаю у порівнянні 2019 роком склало 3,68%. Експорт товарів зріс на 92 млрд доларів (в 2019 з Китаю було поставлено товарів на суму 2,49 трлн дол). Своєчасно встановлений контроль за пандемією коронавірусу COVID-19 дозволив китайським підприємствам отримати вигоду з світового попиту за відсутності сильних конкурентів. За даними митного агентства, тільки по маскам для обличчя фабрики Китаю експортували майже по 40 масок на кожну людину в світі за межами країни.

Основними напрямками експорту товарів з Китаю в 2020 році були:

- США з часткою 17,4% (452 млрд дол. США)
- Гонконг з часткою 10,5% (272 млрд дол. США)
- Японія з часткою 5,5% (142 млрд дол. США)
- В'єтнам з часткою 4,39% (113 млрд дол. США)
- Південна Корея з часткою 4,34% (112 млрд дол. США)
- Німеччина з часткою 3,35% (86 млрд дол. США)
- Нідерланди з часткою 3,04% (79 млрд дол. США)
- Великобританія з часткою 2,8% (72 млрд дол. США)

- Індія з часткою 2,57% (66 млрд дол. США)
  - Інші країни Азії з часткою 2,32% (60 млрд дол. США)
- Структура експорту Китаю наведена на рис.8.

- Електричні машини і устаткування та їх частини; інша апаратура
- Реактори ядерні, котли, обладнання і механічні пристрої; їх частини
- Меблі; постільні речі, матраци, основи матраців, диванні подушки та аналогічні набивні речі меблів; освітлювальні прилади; світлові вивіски, світлові таблички з іме
- Пластмаса та вироби з них
- Прилади та апарати оптичні, фотографічні, кінематографічні, контрольні, вимірювальні, прецизійні, медичні або хірургічні; їх частини та приладдя
- Засоби наземного транспорту, крім залізничного або трамвайного рухомого складу, їх частини та приладдя
- Інші готові текстильні вироби; набори; одяг і текстильні вироби, що були у вжитку; ганчір'я
- Іграшки, ігри та спортивний інвентар; їх частини та приладдя
- Вироби з чорних металів
- Одяг та додаткові речі до одягу, крім трикотажних машинного чи ручного в'язанн
- інші експортні позиції

Рисунок 8 - Структура експорту товарів з Китаю в 2015-2019 роках, %
Джерело: складено автором за даними [19]

Як бачимо, найбільші обсяги експорту електричних машин та устаткування – 26% та ядерних реакторів, котлів, обладнання, механічних пристроїв – 17,4%.

Динаміка імпорту товарів та послуг наведена на рис.9.

Як бачимо, обсяги імпорту виросли за 5 років на 22,39% та склали 2056 млрд.дол.США в 2020 році.

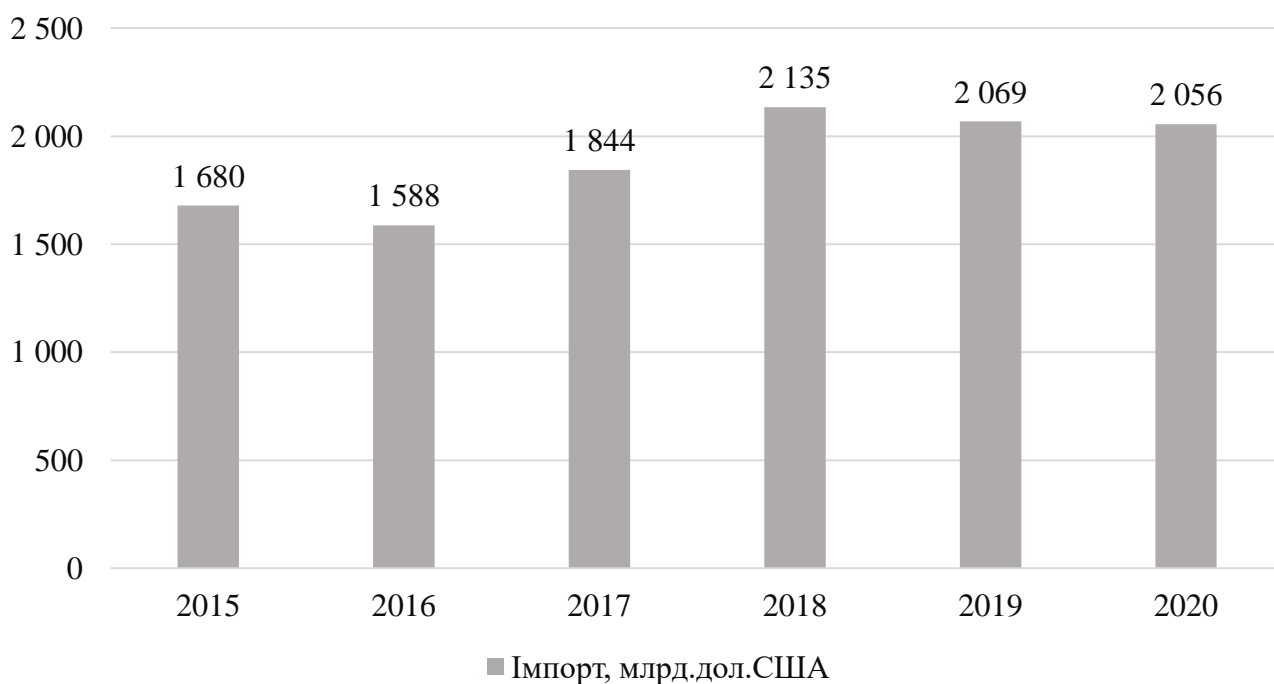

Рисунок 9 - Динаміка імпорту товарів та послуг в Китай в 2015-2019 роках, млрд.дол. США

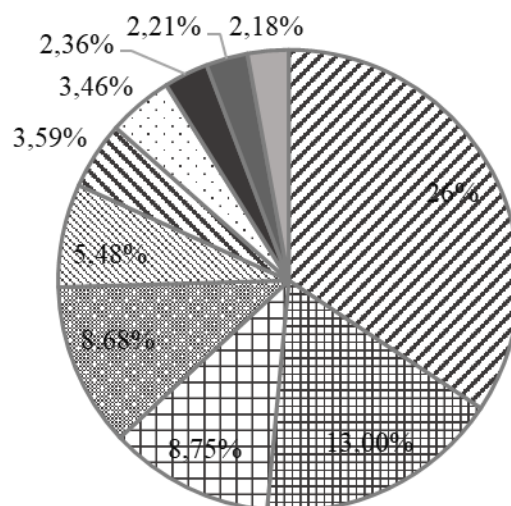
Джерело: складено автором за даними [19]

Найбільшими торговельними партнерами по імпорту товарів в Китай в 2020 році стали:

- Інші країни Азії з часткою 9,76% (200 млрд US \$)
- Японія з часткою 8,5% (174 млрд US \$)
- Південна Корея з часткою 8,4% (172 млрд US \$)
- США з часткою 6,61% (135 млрд US \$)
- Інші (приховані партнери) з часткою 6,19% (127 млрд US \$)
- Австралія з часткою 5,58% (114 млрд US \$)
- Німеччина з часткою 5,12% (105 млрд US \$)
- Бразилія з часткою 4,09% (84 млрд US \$)
- В'єтнам з часткою 3,81% (78 млрд US \$)
- Малайзія з часткою 3,63% (74 млрд US \$)

Структура експорту Китаю наведена на рис.10.

Як бачимо в структурі імпорту переважають електричні машини та устаткування – 26%, енергетичні матеріали, нафта та продукти її перегонки; бітумінозні речовини; воски мінеральні – 13%, руди, шлак та зола – 8,75%.

- ☑ Електричні машини і устаткування та їх частини; інша апаратура
- ☑ Енергетичні матеріали, нафта та продукти її перегонки; бітумінозні речовини; воски мінеральні
- ☐ Руди, шлак і зола
- ☑ Реактори ядерні, котли, обладнання і механічні пристрої; їх частини
- ☑ Прилади та апарати оптичні, фотографічні, кінематографічні, контрольні, вимірювальні, прецизійні, медичні або хірургічні; їх частини та приладдя
- ☑ Засоби наземного транспорту, крім залізничного або трамвайного рухомого складу, їх частини та приладдя
- ☐ Пластмаса та вироби з неї
- Мідь і вироби з неї

Рисунок 10 - Структура імпорту товарів з Китаю в 2015-2019 роках, %
Джерело: складено автором за даними [19]

Динаміка зовнішньоторгівельного сальдо наведена на рис.11.

Рисунок 11 - Динаміка зовнішньоторгівельного сальдо Китаю в 2015-2019 роках, млрд.дол. США

Джерело: складено автором за даними [19]

Як бачимо, обсяги як експорту так і імпорту зросли, а зовнішньоторгівельне сальдо знижувалось з 2015 по 2018 рік та зросло в 2019-2020 роках, але не досягло рівня 2015 року.

Динаміка інфляції в Китаї в 2015-2020 роках наведена на рис.12.

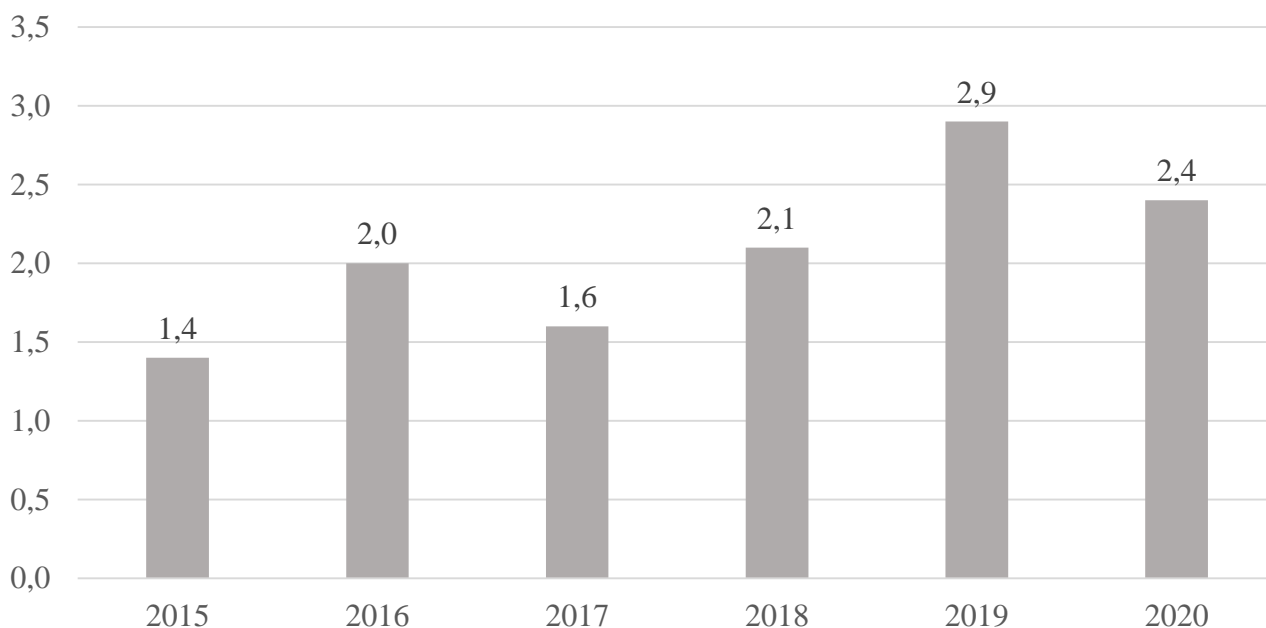

Рисунок 12 - Динаміка інфляції в Китаї в 2015-2019 роках, %

Джерело: складено автором за даними [20]

Отже, за 5 років найвищий рівень інфляції в Китаї спостерігався в 2019 році – 2,9%, а найнижчий в 2015 році – 1,4%.

Рівень валового державного боргу відносно ВВП Китаю в 2015-2020 роках наведено на рис.13.

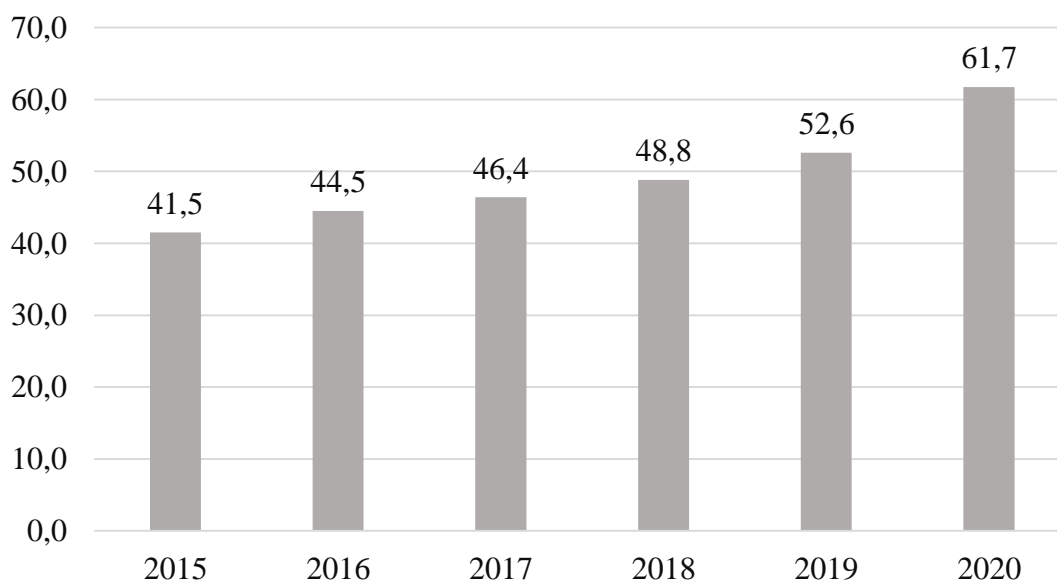

Рисунок 13 - Динаміка валового державного боргу відносно ВВП Китаю в 2015-2019 роках, %

Джерело: складено автором за даними [20]

Зростання суми державного боргу відносно ВВП є негативним явищем для економіки Китаю, рівень державного боргу виріс з 41,5% в 2015 році до 61,7% в 2020 році.

Розглянемо динаміку рівня безробіття, як одного з критеріїв інвестиційної привабливості країни (рис.14).

Рисунок 14 - Динаміка рівня безробіття Китаю в 2015-2019 роках, %
Джерело: складено автором за даними [20]

Як бачимо, з 2015 по 2019 рівень безробіття в Китаї скоротився з 4,1% до 3,6% та виріс до 3,8% в 2020 році через пандемію коронавірусу. Такий рівень безробіття свідчить про розвинену економіку країни.

Розглянемо динаміку бідності в 2015-2020 роках в Китаї (рис.15).

Рисунок 15 - Динаміка рівня бідності Китаю в 2015-2019 роках, %
Джерело: складено автором за даними [20]

З 2015 до 2019 році рівень бідності знижувався та склав 0,3% в 2019 році і підвищився до 0,4% в 2020 році. Низький рівень бідності свідчить про розвинену економіку країни.

Проаналізуємо місце Китаю в міжнародному рейтингу легкості ведення бізнесу Doing Business (рис.16).

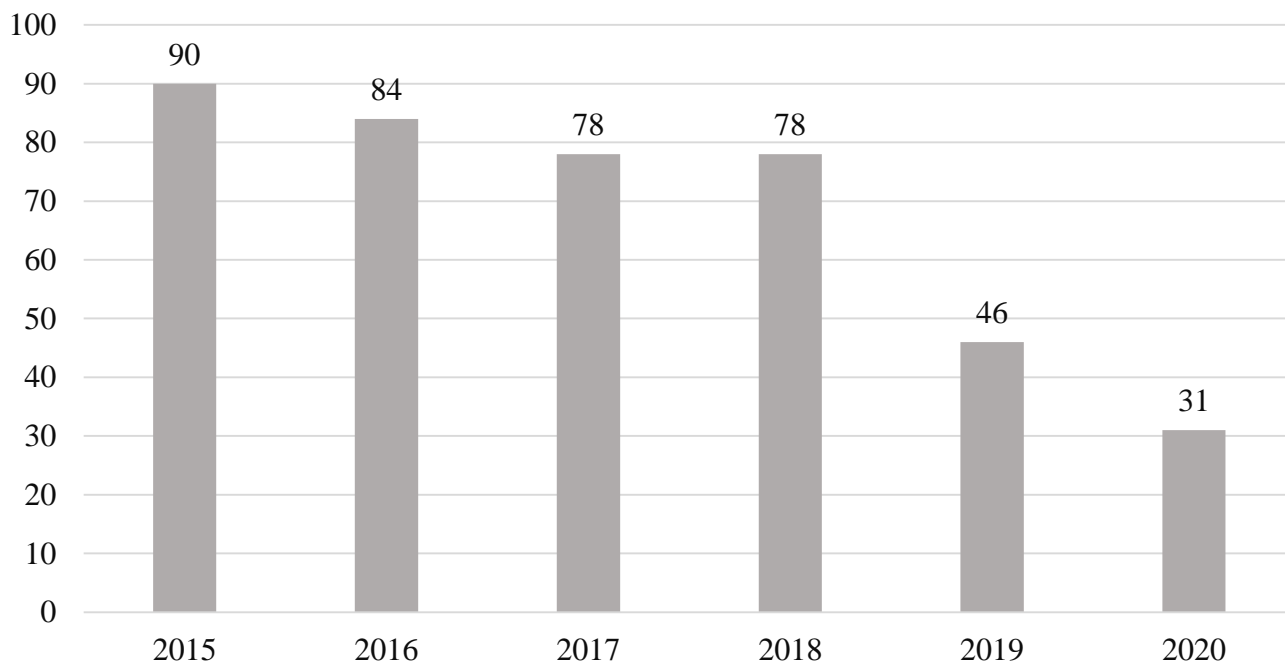

Рисунок 16 - Місце Китаю в міжнародному рейтингу легкості ведення бізнесу Doing Business

Джерело: складено автором за даними [20]

З рис.16 бачимо, що умови для ведення бізнесу в Китаї щорічно покращуються. В 2018-2020 роках Китай увійшов до 10 країн, які змогли швидко покращити умови ведення бізнесу в країні, подолавши такі проблеми як складність у отриманні дозволів на будівництво та відкриття бізнесу і сплата податків. В 2020 році Китай був на 31 місці з рейтингом 77,9.

За рейтингом Fortune Global 500 в 2020 році число китайських компаній досягло 129, що більше навіть ніж у США. За Індексом глобальних фінансових центрів (GFCI) Токіо займає 4 місце, а Гонконг -5.

За індексом довіри інвесторів (Kearney Foreign Direct Investment Confidence Index) в 2020 році Китай зайняв 8 місце порівняно з 2017 він погіршив свої позиції (в 2017 році посідав 5 місце).

В глобальному індексі інновацій Китай посідає 14 місце серед країн з середнім рівнем доходу (дод. Б).

Розглянемо динаміку розміщення ПІІ з КНР (рис.17).

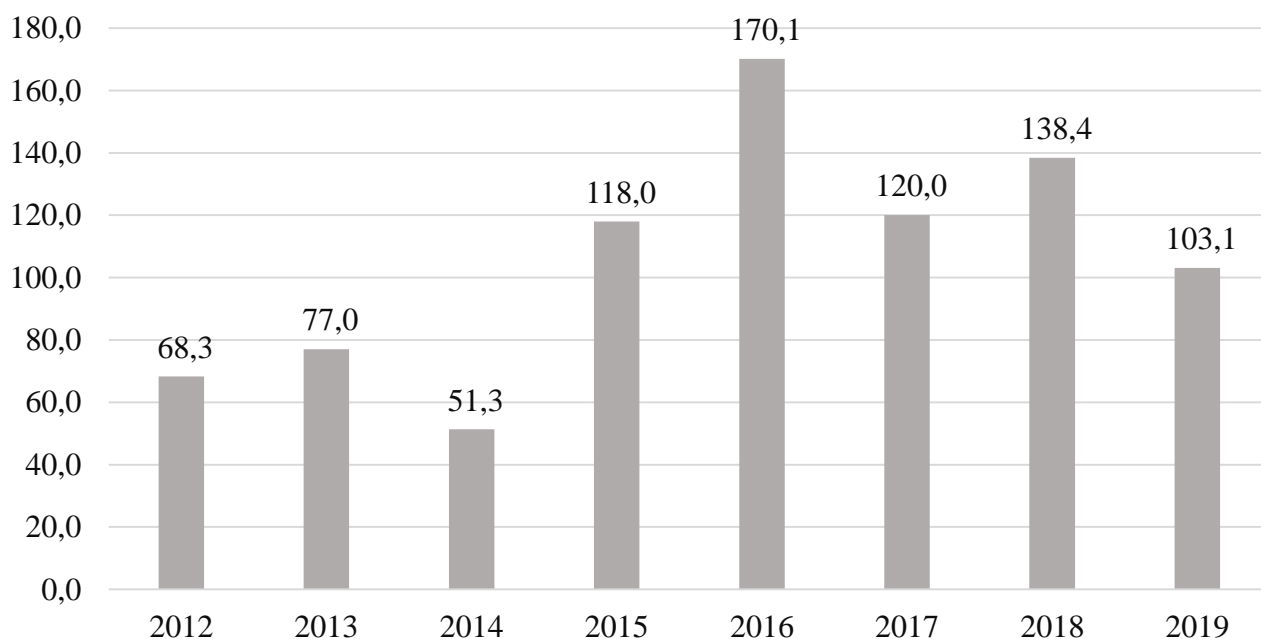

Рисунок 17 - Динаміка розміщення ПІІ з Китаю в 2012-2019 роках, млрд.дол. США

Джерело: складено автором за даними [20]

Обсяг ПІІ з Китаю виріс 68,3 млрд. дол. США до 103,1 млрд. дол. США в 2019 р. У порівнянні з попереднім періодом ПІІ з Китаю вирости в 2,3 рази і досягли позначки в \$ 118,02 млрд. В 2015 р Найбільший обсяг ПІІ з Китаю був зафіксований в 2016-му - \$ 170,1 млрд., що означало зростання на 44 % в порівнянні з аналогічним періодом попереднього року. Таким чином, до 2016 р Китай став другим у світі інвестором і найбільшим експортером капіталу. Однак, починаючи з 2017 р., відбувається різке скорочення ПІІ з Китаю. Так, в 2017 р вони склали \$ 120 млрд., що менше на 30%, ніж в 2016 р Однією з причин падіння ПІІ з Китаю з 2018 року стала політика уряду КНР щодо обмеження спекуляцій.

Розглянемо динаміку ПІІ в Китай в 2012-2020 роках (рис.16).

Як бачимо, ПІІ в Китай в 2013 році сягнули максимального значення – 290,93 млрд.дол. США, надалі обсяги інвестицій знижувались до 2017 року (166,08 млрд.дол.США) та в 2018 знов вирости та знизилась в 2019 році. Не зважаючи на коронакризу, Китай залучив в 2020 році 144,37 млрд.дол. США.

Отже, за рівнем залучення інвестицій Китай в 2019-2020 роках займав 2 місце за рівнем залучення інвестицій.

Глобальні потоки ПІІ (за винятком офшорних фінансових центрів в країнах Карибського басейну) в 2020 році перебували під серйозним тиском через пандемію COVID-19. За оцінками, вони досягли 399 млрд дол., Що на 49% менше, ніж в 2019 році, оскільки локдауни по всьому світу змушували компанії відкладати існуючі інвестиційні проекти

На даний час Китай залишається єдиним ринком, що розвивається серед ТОП-10, що вказує на те, що інвестори як і раніше розглядають країну в якості основного місця призначення ПІІ. В 2020 році Китай займав 7 місце в рейтингу

інвестиційної довіри. Але внутрішні і зовнішні перешкоди можуть сприяти змішаним поглядам інвесторів на його економічні перспективи.

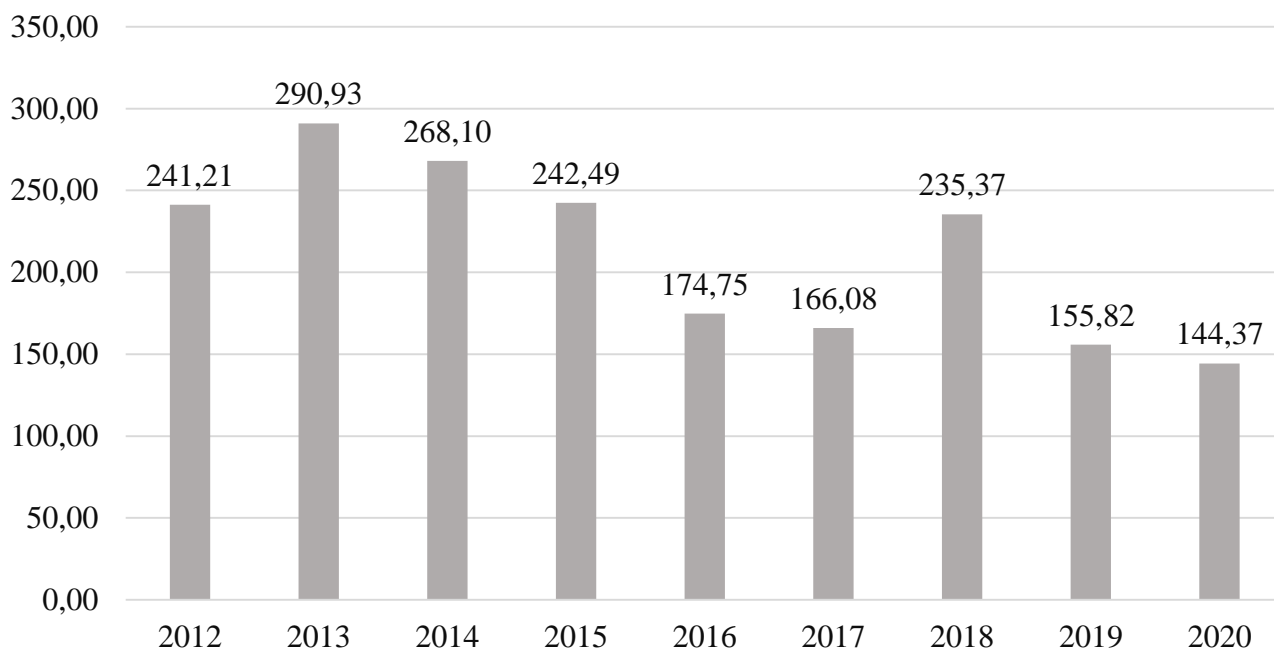

Рисунок 18 - Динаміка розміщення ПІІ в Китаї в 2012-2019 роках, млрд.дол. США

Джерело: складено автором за даними [20]

Фонди стійких інвестицій в країнах, що розвиваються залишаються відносно новим явищем. У Китаї налічується 95 фондів стійких інвестицій, під керуванням яких на 2019 рік перебувало майже 7 млрд дол. активів. Більшість з них з'явилися в останні п'ять років. В останні роки фонди, орієнтовані на екологічні, соціальні та управлінські стандарти, також демонструють все більше зростання в Бразилії, Сінгапурі та Південній Африці, хоча і з низького початкового рівня.

Відмінною особливістю Гонконгу в контексті залучення ПІІ є позиціонування себе як регіону з сильно розвиненим сектором з надання юридичних послуг, що привертає багато міжнародних компаній розташовувати свій офіс за межами країни походження саме в Гонконзі. Великі обсяги приток ПІІ в чому пояснюються реалізацією ініціативи «Один пояс і один шлях» і тим фактом, що в Гонконзі діє принцип «одна країна, дві системи», враховуючи, що Гонконг юридично є спеціальним адміністративним районом Китаю. Разом з тим влада Гонконгу ведуть політику щодо розвитку інновацій і технологій, залучаючи і впроваджуючи великі обсяги інвестицій в дослідження і розробки, а також в розвиток сфери надання фінансових послуг. До сильних сторін гонконгської економіки як реципієнта ПІІ відносять сприятливий для бізнесу податковий клімат, політичну стабільність, свободу поширення інформації, наявність кваліфікованих трудових ресурсів і сприятливе географічне положення. Серед слабких сторін виділяються висока вартість нерухомості (включаючи оренду приміщень під офіси, магазини та ін.) І робочої сили, а також високий ступінь

залежності від фінансового сектора. Основна частина інвестицій надходить в Гонконг з Китаю, деяких офшорних зон, Великобританії, Нідерландів, США та Японії.

За даними Всесвітньої доповіді про інвестиції за 2019 р можна виділити топ 20 країн - реципієнтів прямих іноземних інвестицій. Як порівняння показника нами був розрахований обсяг інвестицій на душу населення, що дозволило побачити іншу картину. Список країн - лідерів за цим показником суттєво відрізняється, і в цей перелік входять різні за багатьма показниками економіки. Тільки Гонконг, Сінгапур, Нідерланди і Австралія лідирують за обома показниками одночасно. Індикатори факторів інвестиційної привабливості Гонконгу по залученню ПІІ наведено в табл.2.

Таблиця 2 - Індикатори факторів інвестиційної привабливості Гонконгу по залученню ПІІ

Показники	Гонконг
Права власності	6,2
Якість дорожньої інфраструктури	6Д
Інфляція	1,9
Навички випускників	5Д
Легкість знаходження кваліфікованих працівників	4,9
Ступінь домінування на ринку	4,9
Рівень конкуренції в сфері послуг	6,2
Ступінь впливу нетарифних бар'єрів	6
Складність системи тарифів	7
Ефективність митних процедур	3,8
Вартість відкриття бізнесу,% від ВВП на душу населення	1,1

Джерело: складено автором за даними [20]

Виходячи з табл.2, можна зробити висновок, що за більшістю показників інвестиційної привабливості, перерахованих вище, Гонконг близький до максимальних значень.

Гонконг має такі переваги: макроекономічна стабільність, фінансова система і товарний ринок, інфраструктура, впровадження ІКТ. Недоліками економіки є обмежений потенціал а також низькі показники щодо захисту прав найманих працівників.

Таблиця 3 - Макроекономічні показники інвестиційної привабливості Гонконгу по залученню ПІІ

Показники	Гонконг
Розмір ринку, ВВП за ПКС, млн дол., 2019	481309
Чисельність населення, тис. Чол. 2019	7415
Витрати на кінцеве споживання,% від ВВП, 2019	78,2
Зовнішньоторговельний оборот,% від ВВП, 2019	377
Політична стабільність і відсутність насильства / тероризму	74,76
Індекс економічної свободи	89,1 (2-е місце)

Джерело: складено автором за даними [20]

Поступове нарощування масштабів і глибини взаємодії Китаю зі світовою економікою призвело до все більшого залучення країни в геоекономічні процеси глобалізації та регіоналізації.

У Китаї останні кілька років спостерігається уповільнення зростання обсягу інвестицій в основні засоби, що головним чином обумовлено погіршенням ситуації в секторах нерухомості і виробництва, на які припадає понад 50% загального обсягу цих інвестицій. Незважаючи на негативні впливи на економічне зростання економіки Китаю, це явище може носити і позитивний ефект, оскільки воно свідчить про прагнення китайської влади продовжувати реалізацію своєї амбіційної програми реформ, спрямованої на перехід до економіки, яка характеризується більш високою доданою вартістю.

Часи, коли конкуренція була незначною, а рентабельність перебувала на піку, безповоротно пішли. Іноземні інвестори визнають, що основні можливості зараз швидко перетікають в нові галузі, такі як електронна торгівля, охорона здоров'я і автоматизація. Все це, по суті відображає, можливо, то єдине, що не змінилося і було постійним протягом всього 30-річного періоду економічної трансформації Китаю, - вмілі дії китайського уряду щодо мобілізації іноземних технологій, ноу-хау і капіталу для задоволення потреб галузей, найбільш які потребують розвитку. На зарубіжних ринках китайські компанії все більше інвестують в сектор послуг, передові виробничі напрацювання, технології та інші сектори економіки, що дають високу додану вартість і мають споживчу спрямованість, а також в активи з високим і стабільним доходом. За останніми даними, обсяг зарубіжних інвестицій китайських компаній в 2015 р досяг історичного максимуму.

Аналіз економіки Китаю демонструє розвиток за двома ключовими напрямками. Перший напрямок, яке демонструє більш повільне зростання, охоплює традиційні сектори економіки, які кілька десятиліть визначали зростання і найбільше отримували від нього переваг, - це сталеливарне виробництво, кораблебудування, нерухомість і промислове виробництво. Компанії, що працюють в цих секторах, зараз відчують масу труднощів. Посилення тиску в зв'язку з реструктуризацією китайської економіки підвищило увагу до проблем, пов'язаних з надлишком потужностей, і вимоги до компаній створювати продукцію з більш високою доданою вартістю, а також дотримуватися більш жорсткі міжнародні стандарти, в тому числі в галузі екології. Зовнішні чинники, такі як млявий світовий попит і кредитно-грошова політика іноземних центральних банків, тільки посилюють ці проблеми.

Інший напрямок, що характеризується більш високими темпами зростання, в основному складається з секторів і компаній, що працюють зі споживачами та надають послуги, а також тих, хто активно використовує інновації і технології. Розвиток цих нових двигунів зростання економіки Китаю охоплює такі види діяльності, як електронна торгівля, медичне обладнання, послуги і високотехнологічне виробництво.

Узагальнимо переваги інвестиційного клімату в Китаї (рис.19).

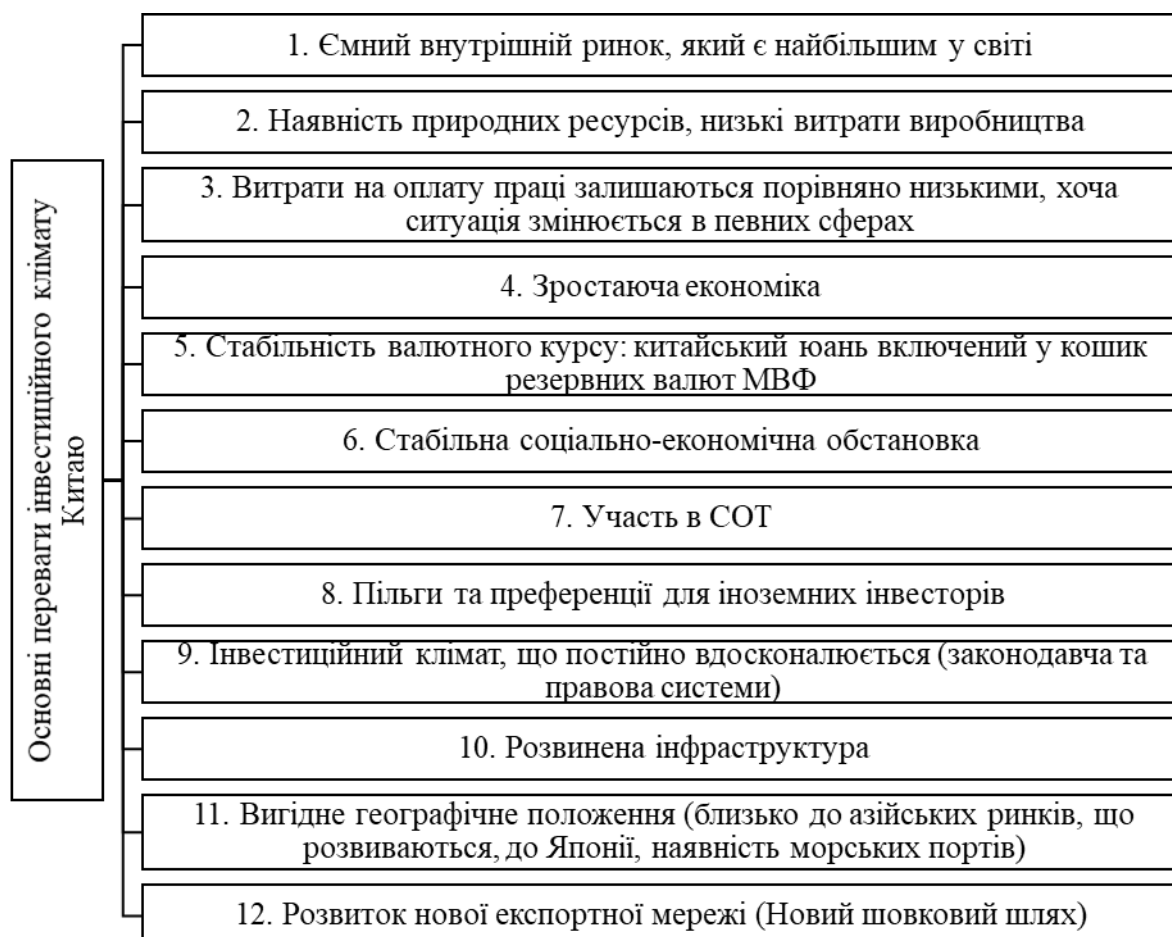

Рисунок 19 - Основні переваги інвестиційного клімату Китаю
Джерело: складено автором

Узагальнимо недоліки інвестиційного клімату в Китаї (рис.20).

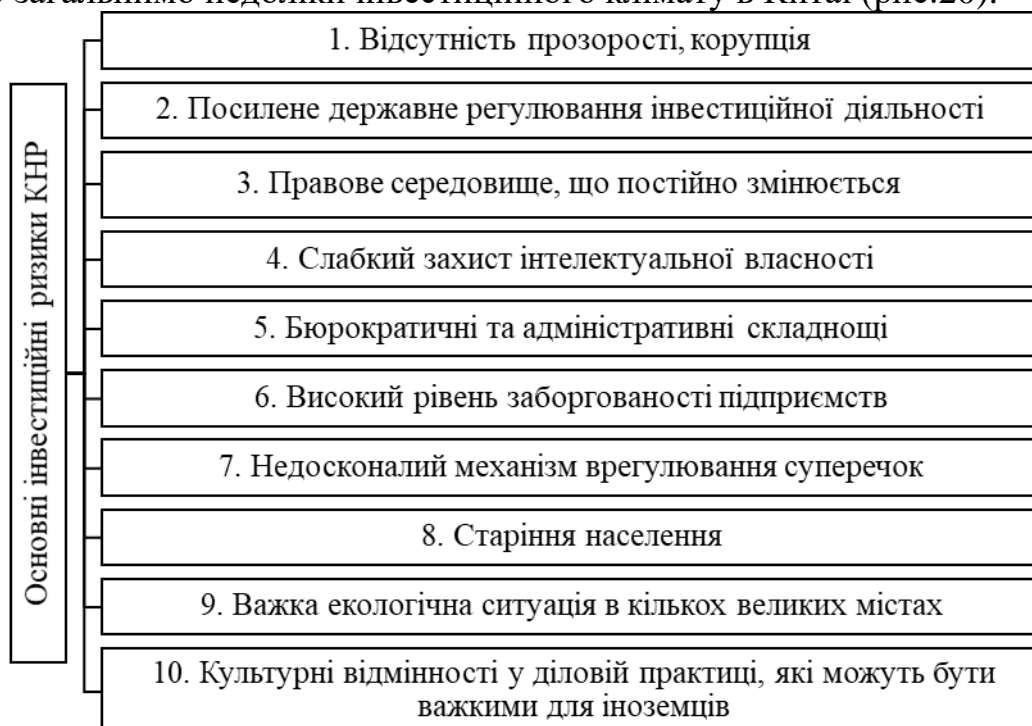

Рисунок 20 - Основні інвестиційні ризики Китаю
Джерело: складено автором

Отже, основні конкурентні переваги Китаю - дешева робоча сила, пільгові умови для іноземного капіталу, які створили йому можливості накопичення капіталу для інвестування в економіку і забезпечення робочими місцями значного числа некваліфікованої або низькокваліфікованої робочої сили, приплив іноземних інвестицій і статус найбільшої світової торгової держави, в сучасних умовах не дозволяють перейти на якісно новий рівень розвитку і здійснити основну мету розвитку будь-якої країни, повсюдне підвищення рівня життя населення та забезпечення цивілізованих умов розвитку. Основні завдання, які стоять перед китайським керівництвом у даний час: стримувати високі темпи зростання для вирівнювання структурних диспропорцій і в той же час здійснювати стабільне економічне зростання для пошуку нових точок, які забезпечують конкурентоспроможність Китаю в світі і можливість переходу до нового типу розвитку.

ВИСНОВКИ

Проведене теоретичне дослідження інвестиційної привабливості країни, факторів, що на неї впливають та методів її оцінювання дозволило зробити такі висновки:

Інвестиційна привабливість країни - це об'єктивне відображення існуючих передумов для інвестування, яке кількісно виражається в обсязі капітальних вкладень, які можуть бути залучені в країну виходячи з властивих їй інвестиційного потенціалу та рівня некомерційних інвестиційних ризиків. Інвестиційна привабливість країни грає важливу роль в забезпеченні регіонального розвитку, поліпшення соціально-економічної ситуації. Для створення сприятливого інвестиційного клімату країни потрібно дотримання сукупності великої кількості факторів для створення потрібних умов для інвестування: політичних, економічних, організаційних, соціальних, правових тощо. Основними факторами, що впливають на інвестиційну привабливість країни є розмір ринку; ступінь урбанізації; рівень розвитку людського капіталу; рівень економічної інтеграції; торговий режим; вартість робочої сили; волатильність валютного курсу; політична стабільність тощо.

Традиційно дослідження інвестиційної привабливості регіону починається зі збору інформації та формування інформаційної бази дослідження. Це передбачає збір статистичних даних у всіх сферах суспільного життя регіону, які мають значення для ефективності здійснення на території регіону інвестиційного проекту. В якості найважливіших джерел таких статистичних відомостей виступають зазвичай статистичні дані з офіційних джерел, найчастіше, джерел, що формуються органом державної статистики. Так, до числа досліджуваних показників для встановлення інвестиційної привабливості конкретної території зазвичай включають статистичні відомості щодо наступних аспектів соціально-економічного і політичного стану території

Виділяють такі групи інструментів оцінки інвестиційної привабливості та інвестиційного клімату: статистичні інструменти, експертні оцінки та рейтинговий підхід. Основні показники можна розділити на три групи: загальні, макроекономічні та показники оцінки інвестиційного ринку.

До основних інструментів оцінки інвестиційної привабливості належать: WGI, The Bertelsmann Stiftung's Transformation Index, Euromoney, Forbes, Fitch, Moody's, S & P. До міжнародних рейтингів належать: рейтинг державного ризику (ICRG), Міжнародний діловий компас (IBC) та Глобальний індекс конкурентоспроможності (GCI). Серед усіх показників, що вимірюються міжнародними рейтингами, є кілька основних: державний бюджет, зовнішній борг, інфляція, податки, національні заощадження, ставка, заробітна плата

Останнім часом прямі іноземні інвестиції (ПІІ) розглядаються як основний фактор підвищення конкурентоспроможності приймаючої держави. Багато економістів стверджують, що зростання транскордонних потоків капіталу створює безпрецедентні можливості для країн, що розвиваються по досягненню прискореного економічного зростання. Стандартна економічна теорія говорить,

що приплив капіталу збільшує інвестиційні можливості країн, що розвиваються. Міжнародні фінансові інститути наполегливо радять країнам, що розвиваються приймати політичні режими, що заохочують його приток. Тому основним завданням країн, що розвиваються є створення таких мотивів для залучення ПІ, які сприяли б ефективному розвитку їх економіки. Тут основним фактором для приймаючих країн виступає їх інвестиційна привабливість.

Ось уже багато років поспіль серед країн, що розвиваються та є реципієнтами прямих іноземних інвестицій лідером є Китай.

Незважаючи на активну політику стимулювання припливу іноземного капіталу, далеко не всі галузі промисловості і ділового життя Китаю відкриті для іноземних інвестицій. На сьогоднішній день в країні існує режим чіткого розмежування галузей для іноземних інвестицій: заохочувані, що обмежуються і заборонені. Дане розмежування встановлюється Держрадою КНР. Постановами Держради список галузей, в яких заохочується участь іноземного капіталу, а також галузей, в які залучення іноземного капіталу заборонено (наприклад, військово-промисловий комплекс, житлово-комунальне господарство тощо) постійно змінюється.

Важливою особливістю процесу залучення іноземних інвестицій в КНР є те, що майже третина зарубіжних інвесторів в Китаї - етнічні китайці, що проживають в країнах Західної та Південно-Східної Азії. За офіційними даними, головним інвестиційним донором Китаю є Гонконг (адміністративний регіон КНР), потім йдуть офшорні Віргінські острови, Японія і Південна Корея. У десятку іноземних інвесторів також входять Тайвань і Макао (адміністративний регіон КНР, що раніше належав Португалії).

Інша третина зарубіжних інвесторів - це китайські компанії. Вони створюють за кордоном спільне виробництво і повертаються до Китаю з метою отримання податкових пільг, які багатьма експертами розглядаються як довгострокова податкова амністія по поверненню капіталів в країну.

Ще одна третина інвесторів - великі транснаціональні корпорації, які користуються перевагами ділового клімату Китаю. У зв'язку з цим можна сказати, що приплив прямих іноземних інвестицій в КНР обумовлений сприятливого ділового середовищем всередині країни, яка приваблює в першу чергу національних інвесторів, а також надає можливість іноземним інвесторам скористатися перевагами економічного зростання Китаю.

В останні кілька десятиліть успішна інтеграція Китаю в світову економіку також є результатом поступового перенесення виробничих ланцюжків з розвинених країн і регіонів, таких як США, Японія і Південна Корея, в Китай. На такому тлі, з одного боку, ми бачимо, що величезний ринок Китаю і розміщення в ньому повних і ефективних виробничих ланцюжків є запорукою впевненості Китаю в залученні іноземних інвестицій; з іншого боку, існують перспективи виникнення ризиків і проблем в майбутньому через відкритість для зовнішнього світу і прискорення перетворень і оновлень. Поки Китай зберігає динаміку стабільного розвитку, він, безумовно, зможе зберігати високу привабливість для прямих іноземних інвестицій.

З 2015 по 2019 рік обсяг ВВП на душу населення в дол. США зростав та зменшився в 2020 році на 19,33% через негативні наслідки впливу коронакризи на економіку Китаю. Обсяги як експорту виросли за 5 років на 13,95% та склали 2591 млрд.дол. США в 2020 році, обсяги імпорту виросли за 5 років на 22,39% та склали 2056 млрд.дол.США в 2020 році, а зовнішньоторгівельне сальдо знижувалось з 2015 по 2018 рік та зросло в 2019-2020 роках, але не досягло рівня 2015 року. За останніх 5 років найвищий рівень інфляції в Китаї спостерігався в 2019 році – 2,9%, а найнижчий в 2015 році – 1,4%. Зростання суми державного боргу відносно ВВП є негативним явищем для економіки Китаю, рівень державного боргу виріс з 41,5% в 2015 році до 61,7% в 2020 році.

З 2015 по 2019 рівень безробіття в Китаї скоротився з 4,1% до 3,6% та виріс до 3,8% в 2020 році через пандемію коронавірусу. Такий рівень безробіття свідчить про розвинену економіку країни. з 2015 по 2019 рівень безробіття в Китаї скоротився з 4,1% до 3,6% та виріс до 3,8% в 2020 році через пандемію коронавірусу. Такий рівень безробіття свідчить про розвинену економіку країни. Умови для ведення бізнесу в Китаї щорічно покращуються. В 2018-2020 роках Китай увійшов до 10 країн, які змогли швидко покращити умови ведення бізнесу в країні, подолавши такі проблеми як складність у отриманні дозволів на будівництво та відкриття бізнесу і сплата податків.

ПП в Китай в 2013 році сягнули максимального значення – 290,93 млрд.дол. США, надалі обсяги інвестицій знижувались до 2017 року (166,08 млрд.дол.США) та в 2018 знов виросли та знизились в 2019 році. Не зважаючи на коронакризу, Китай залучив в 2020 році 144,37 млрд.дол. США.

За рейтингом Fortune Global 500 в 2020 році число китайських компаній досягло 129, що більше навіть ніж у США. За Індексом глобальних фінансових центрів (GFCI) Токіо займає 4 місце, а Гонконг -5. За індексом довіри інвесторів (Kearney Foreign Direct Investment Confidence Index) в 2020 році Китай зайняв 8 місце порівняно з 2017 він погіршив свої позиції (в 2017 році посідав 5 місце). В глобальному індексі інновацій Китай посідає 14 місце серед країн з середнім рівнем доход.

Отже, макроекономіка Китаю має широкі перспективи розвитку і стійкість. У той же час зростання економіки Китаю в 2020 р виявилось мінімальним за останні 45 років. При очікуваному спаді економіки Китай, за прогнозами, збереже позитивне зростання в цьому році, а темпи економічного зростання в 2021 році, як очікується, досягнуть 9,2%, а фундаментальні економічні показники залишаться високими.

Перевагою для інвестиційної привабливості країни є те, що у Китаю більше можливостей для фіскальної політики. У порівнянні з іншими великими економіками рівень національних заощаджень Китаю відносно високий, а частка державного боргу у ВВП відносно невисока. У разі кризи уряд може використовувати достатній фіскальний простір і багаті інструменти грошово-кредитної політики, щоб протистояти зовнішнім потрясінням.

Крім того, валютні резерви Китаю займають перше місце в світі, а на поточному рахунку більшу частину часу зберігається профіцит. Він також може ефективно реагувати на шок потоків капіталу і підтримувати стабільність

обмінного курсу. В цілому, середньострокова і довгострокова позитивна тенденція макроекономіки Китаю і достатній простір для політики реагування на кризу можуть підвищити здатність Китаю залучати іноземні інвестиції.

В останні роки постійне поліпшення ділового середовища в Китаї також підвищило його привабливість для іноземних інвестицій. Згідно зі звітом Світового банку про глобальній діловому середовищі за 2020 рік, Китай домігся значного прогресу в області ділового середовища за останні два роки. Поточний індекс ділового середовища Китаю займає 31-е місце в світі, що на 15 позицій більше, ніж в попередньому році.

Після того як епідемія нової коронавірусної пневмонії в Китаї була ефективно взята під контроль, уряд надає великого значення стабілізації іноземних інвестицій і зовнішньої торгівлі та розробив ряд заходів політики, в яких пріоритетна увага приділяється підтримці фінансуються з-за кордону зовнішньоторговельними підприємствами у відновленні роботи і виробництва. Американська торгова палата повідомила, що з 399 опитаних компаній-членів більш 93% вважають, що урядові установи Китаю можуть ефективно допомагати підприємствам.

З 2020 року в Китаї діє «Закон про іноземні інвестиції», який вимагає, щоб до підприємств усіх форм власності ставилися однаково з точки зору політики підтримки підприємств, державних закупівель, встановлення стандартів, а також адміністративної перевірки і затвердження. Довжина негативного списку для доступу до іноземних інвестицій в Китаї також була скорочена з 93 в 2015 році до 40 в 2019 році.

Додана вартість обробної промисловості Китаю близька до сукупної вартості США, Японії та Німеччини. Щодо повного виробничого ланцюжку Китай може гарантувати, що загальні процеси підприємств, починаючи з НДДКР, проектування, виробництва і закінчуючи продажами, будуть більш зручними і ефективними. Наприклад, район дельти річки Янцзи - це високогір'я з промисловим виробництвом, з очевидними перевагами в кластерах. Що стосується ланцюжка автомобільної промисловості, то в Шанхаї спостерігається високий рівень інновацій і досліджень і розробок. Навколишні провінції Цзянсу, Чжецзян і Аньхой трудомісткі і володіють сильними виробничими потужностями. Багато компаній з виробництва автозапчастин в Китаї зосереджені в Янцзи. Регіон Дельти річки і весь ланцюжок автомобільної промисловості дуже розвинені. Це також привернуло багато транснаціональних автомобільних компаній до розгортання, інвестування та будівництва заводів в регіоні.

Розвинена інфраструктура і високі транспортні можливості є основними факторами для інвестицій компаній і вибору майданчика, а також є ключем до підтримки промислового розвитку. Недостатня пропускна спроможність залізниць і нестача електроенергії обмежують розвиток більшості галузей промисловості. За субіндикатором «доступність електроенергії» в системі оцінки ділового середовища Світового банку Китай займає одне з перших місць в світі. Експлуатаційний пробіг швидкісних автомагістралей і високошвидкісних залізниць займає перше місце в світі, що може краще допомогти підприємствам реалізувати фізичний зв'язок і реалізувати продаж товарів на великі відстані.

У той же час в Китаї є велика кількість високотехнологічної робочої сили. За останні десять років з 2010 по 2019 рік в Китаї навчено більше 67 мільйонів випускників університетів і майже 5,3 мільйона аспірантів. Серед них різко зросла кількість людей, що займаються науковими дослідженнями.

Щоб створити сприятливе середовище для іноземних інвестицій, Китай значно посилив захист прав інтелектуальної власності. Правова система Китаю в області інтелектуальної власності включає більше 20 законів і постанов, таких як закон про товарні знаки, патентне право, закон про авторське право, закон про боротьбу з недобросовісною конкуренцією, положення про митному захисті інтелектуальної власності та інші, такі як договірне право, закон про компанії, закон про рекламу, іноземне торгове право і антимонопольне право. Закони та нормативні акти також тісно пов'язані із захистом прав інтелектуальної власності.

Китай підписав двосторонні або багатосторонні угоди, меморандуми та інші правові документи з питань інтелектуальної власності з відповідними країнами. В останні роки Китай постійно приділяє підвищену увагу правам інтелектуальної власності, він підписав двосторонні або багатосторонні угоди і правові документи з питань інтелектуальної власності з багатьма країнами. Варто зазначити, що одне з основних положень першої фази китайсько-американського торговельно-економічного угоди також стосується захисту прав інтелектуальної власності. Постійне посилення захисту інтелектуальної власності допоможе Китаю залучити більше інвестицій у високі технології.

За прогнозами аналітиків, поліпшення інноваційного потенціалу Китаю і посилення захисту інтелектуальної власності приверне більше іноземного капіталу для інвестування у високотехнологічні галузі і галузі з високою доданою вартістю.

За більш ніж 40 років реформ і відкритості економіка Китаю досягла значних успіхів, але в той же час вона заплатила значні ресурси та екологічні витрати. Такий швидкий розвиток за рахунок навколишнього середовища явно ненауково і нестійкий. В останні роки, у зв'язку з постійною оптимізацією структури економічного розвитку країни, концепція розвитку «зелена вода і зелені гори - це золоті гори і срібні гори» стає все більш популярною. Екологічні пріоритети і зелене розвиток стали в центрі уваги роботи уряду. Ще в 2016 році штат випустив «План розвитку економічного поясу ріки Янцзи», в якому основна увага приділяється екологічному та сталому розвитку.

Після епідемії деякі транснаціональні компанії можуть розглянути такі фактори, як диверсифікація ризиків ланцюжка поставок і зниження впливу місцевих надзвичайних ситуацій на поставку фармацевтичних продуктів, а потім вивчити більш розумну схему розподіленої ланцюжка поставок для забезпечення поставок фармацевтичних продуктів і устаткування. Але в той же час слід зазначити, що епідемія також вплинула на медицину та охорону здоров'я Китаю: з одного боку, можна сказати, що епідемія є безпрецедентне національне санітарна освіта: вся країна приділяє більше уваги великої індустрії охорони здоров'я, і очікується, що в майбутньому витрати на охорону здоров'я значно зростуть; з іншого боку, епідемія також виявила недостатність медичних ресурсів країни, неадекватну ієрархічну систему діагностики та лікування, нерівномірне

регіональний розвиток, недостатнє інформаційне побудова і серйозні недоліки в фармацевтичних дослідженнях і розробках. Більше уваги буде приділятися фармацевтичній галузі та галузі охорони здоров'я.

Згідно з оцінками плану «Здоровий Китай 2030», загальний обсяг індустрії охорони здоров'я перевищить 8 трильйонів юанів в 2020 році і 16 трильйонів юанів у 2030 році. Очікується, що масштаби галузі, викликані епідемією, будуть і далі поліпшуватися на основі цієї оцінки.

Перед епідемією велика індустрія охорони здоров'я, рухома потребами в медицині і охороні здоров'я і політичними дивідендами, стала гарячою точкою для погоні за капіталом. В даний час капітал для великомасштабної індустрії охорони здоров'я надходить в основному з нерухомого майна та медичних установ, страхових компаній і фінансових установ, а також технологічних компаній, провідних інтернет-медицину і інтелектуальні пенсійні системи «здоров'я + розумний». В останні роки обмеження на доступ іноземного бізнесу в сфері медицини та охорони здоров'я поступово послаблюються, особливо в сфері охорони здоров'я, пов'язаної з літніми людьми.

Отже, з 2015 по 2020 роки Китай доклав великих зусиль, щоб залучити більше глобальних інвесторів на свій величезний внутрішній ринок, розширивши доступ до ринку і поліпшивши ділове середовище.

В останні роки головним елементом міжнародної економічної стратегії Китаю є:

1) реструктуризація світової інфраструктури економічного розвитку за допомогою активного просування стратегії «Один пояс - один шлях». Китай пропонує країнам-учасникам перспективні можливості торгово-економічного співробітництва;

2) зміна світової валютно-фінансової системи та входження в неї Китаю в числі головних світових фінансових гравців. У разі успіху реалізації фінансової складової стратегії «Один пояс - один шлях» Китай зможе значно зміцнити юань в якості третьої світової валюти (після долара і євро);

3) прагнення стати однією з рушійних сил глобальної інноваційної економіки;

4) збільшення обсягів експорту китайського капіталу за кордон з орієнтацією на розвинені країни і стратегічно перспективні галузі економіки інноваційного спрямування, що дозволить зміцнити позиції країни на світовій арені;

5) посилення ролі приватних інвесторів в експорті китайського капіталу.

У довгостроковій перспективі важливим фактором посилення зовнішньоекономічних позицій Китаю може стати інтернаціоналізація юаня.

Все вищеперелічене неможливо без активної державної підтримки, яка повинна орієнтуватися на здійснення ряду заходів:

- визначення пріоритетних галузей, в яких країна має конкурентні переваги;

- селективний відбір найбільш конкурентоспроможних і перспективних компаній, на базі яких будуть створюватись транснаціональні структури;

- укрупнення обраних компаній і акумулювання на цілі їх пріоритетного розвитку наявних державних ресурсів, створення пільгових умов доступу до національних інвестиційних ресурсів;

- формування сприятливого зовнішнього середовища для економічної транснаціоналізації обраних компаній за допомогою налагодження і розвитку економічних і політичних зв'язків із зарубіжними державами та міжнародними організаціями;

- активізація зарубіжної інвестиційної діяльності обраних компаній за двома напрямками: експлуатація наявних активів та конкурентних переваг і придбання нових активів і конкурентних переваг (шляхом злиття і поглинань).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бохонко І.В., Жигало І.І., Слободюк А. Інвестиційна привабливість України в умовах ринкового господарювання. *Інфраструктура ринку*. 2020. № 40. С.46-53.
2. Букресєва А. А., Жолобецька Л. В., Руденко О. А. Особливості реалізації інвестиційних заходів в умовах антикризового управління у Китаї. *Економіка і організація управління*. 2018. №3. С. 112-117.
3. Бушинський Є. В. Методи оцінки інвестиційної привабливості: регіональний вимір. *Бізнес Інформ*. 2021. №1. С. 157–163.
4. Венгуренко Т. Г., Плахотнюк В. В. Аналіз інвестиційної привабливості України. *Бізнес Інформ*. 2020. №4. С. 103–111.
5. Грицаєнко Г., Грицаєнко М. Інвестиційна привабливість України. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2017. № 3. С. 80–93.
6. Гура А. О. Інвестиційний клімат в Україні: сучасний стан та напрями покращення. *Економіка*. 2015. № 15. С. 188–196.
7. Давиденко Н. М. Оцінка інвестиційної привабливості регіону в умовах сучасних викликів. *Економічний форум*. 2017. № 2. С. 86–93.
8. Ерфан Є. А., Посипанко О. А. Китай як центр тяжіння прямих іноземних інвестицій. *Економіка і суспільство*. 2017. № 12. С. 37–43.
9. Завадських Г. М. Методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості регіону. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 17. С. 152–155.
10. Китайська цивілізація: традиції та сучасність : матеріали XIV міжнародної наукової конференції, 5 листопада 2020 р. – Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 496 с.
11. Комліченко О. О. Інвестиційна привабливість галузей економічної діяльності регіону. *Економічний простір*. 2020. №156. С.176-180.
12. Комісії з регулювання банківської системи Китаю. URL: <https://knoema.ru/atlas/Китай/topics/Экономика/Платежный-баланс> (дата звернення 08.03.2021)
13. Кужелєв М. О., Плахотнюк В. В. Напрями оптимізації інвестиційного клімату в Україні. *Економічний вісник університету*. 2019. № 41. С. 119–126.
14. Кулиняк І.Я., Коpecь Г.Р. Метод аналізу ієрархій як інструмент оцінювання рівня інноваційної активності регіонів Західної України. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Проблеми економіки та управління. 2017. № 873. С. 60-71
15. Лещук Г. В. Систематизація підходів до оцінювання інвестиційної привабливості регіону. *Науковий вісник Ужгородського національного університету, Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2020. № 29. С. 93–98.

16. Макарчук К. О., Шуба М. В. Сучасний стан і перспективи залучення прямих іноземних інвестицій в економіку Китаю. *Бізнес Інформ*. 2019. №12. С. 45–50.
17. Маслак О. І., Таловер В. А. Комплексна оцінка інвестиційної привабливості країни. *Економічний форум*. 2016. № 3. С. 51–59.
18. Рзаєв Г.І., Вакулова В.О. Методики оцінки інвестиційної привабливості на рівні країни та перспективи їх використання в економічному аналізі. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2016. № 3 (1). С. 137–143.
19. Річна статистика міжнародної торгівлі товарами (HS02). URL: <https://trendeconomy.ru/data/h2/China/TOTAL>(дата звернення 08.03.2021)
20. Світловий атлас даних. URL: <https://knoema.ru/atlas/%D0%9A%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%B9/%D0%92%D0%92%D0%9F> (дата звернення 08.03.2021)
21. Сізова Н. Д., Петрова О. О., Солодовник Г. В., Перун М. Ю. Оцінка інвестиційної привабливості з використанням інформаційної системи. *Молодий вчений*. 2017. № 4.4. С. 90–93.
22. Сидор Г. В., Давидовська Г. І. Інвестиційна привабливість регіонів. Сталій розвиток економіки. 2015. № 2. С. 184–189.
23. Стахорська С. І. Методичний підхід щодо оцінки інвестиційної привабливості регіонів України. *Управління розвитком*. 2016. № 4. С. 30–38.
24. Ткаченко О. М. Оцінка інвестиційної привабливості України крізь призму міжнародних рейтингів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 11. С. 15–21
25. Харина У. Я. Становлення і розвиток інвестиційної привабливості КНР. *Економічний вісник університету*. 2016. № 29 (1). С. 198–203.
26. Харченко А., Голєніщева О. Інвестиційна привабливість країни та її складові. *Вісник Національного технічного університету*. 2020. № (1). С. 24–31.
27. Шарп У., Александер Г., Бейли Дж. *Инвестиции*, – М.: Инфра-М, 2018. 1028 с.
28. About the Bertelsmann Stiftung’s Transformation Index (BTI) // [WORLD BANK.ORG](http://www.bti-project.org/en/about/). URL: <http://www.bti-project.org/en/about/> (дата звернення 08.03.2021)
29. About the Transformation Atlas: assessment process // [WORLD BANK.ORG](https://www.bti-project.org/en/atlas/). URL: <https://www.bti-project.org/en/atlas/> (дата звернення 08.03.2021)
30. A Decade of Measuring the Quality of Governance. Governance Matters 2006 // World Bank. Washington. DC, 2006. URL: <http://siteresources.worldbank.org/PSGLP/Resources/ADecadeofmeasuringthequalityofgovernanc e.pdf> (дата звернення 08.03.2021)
31. Antonios Zairis. The course of foreign direct investment in the Greek economy. *East-West Journal of Economics and Business*. Vol. XIX. N 2. 2016. 11-32 pp.
32. Beckley M. China’s Economy Is Not Overtaking America’s. *Journal of Applied Corporate Finance*. 2020. Vol. 32(2). P. 10–23.

33. Governance Matters 2009. Worldwide Governance Indicators 1996-2008: brochure // World Bank. URL: http://info.worldbank.org/governance/wgi/pdf/WBI_GovInd.pdf (дата звернення 08.03.2021)
34. Guomin jingji he shehui fazhan di shi ge wu nian jihua gangyao (План десятої п'ятирічки національного економічного і соціального розвитку) URL: <http://www.people.com.cn/GB/shizheng/16/20010318/419582.html> (дата звернення 08.03.2021)
35. Guomin jingji he shehui fazhan di shi yi ge wu nian jihua gangyao (План одинадцятої п'ятирічки національного економічного і соціального розвитку). URL: <http://news.sina.com.cn/c/2006-03-16/16158457479s.shtml> (дата звернення 08.03.2021)
36. Guomin jingji he shehui fazhan di shi san ge wu nian jihua gangyao (План тринадцятої п'ятирічки національного економічного і соціального розвитку). URL: <https://wenku.baidu.com/view/c004dd0bed3a87c24028915f804d2b160b4e86c9.html> (дата звернення 08.03.2021)
37. Guowuyuan guanyu yinfa gongye zhuanxing shengji guihua (2011—2015 nian) de tongzhi (Державна Рада КНР П'ятирічний план щодо промислової реформи і модернізації »(2011-2015 pp.). URL: http://www.gov.cn/zw/gk/2012-01/18/content_2047619.htm (дата звернення 08.03.2021)
38. Erdal Demirhan, Mahmut Masca. Determinants of foreign direct investment flows to developing countries: A cross-sectional analysis. *Prague Economic Papers*. 2008. № 4. 356-369 p
39. Federica Custorella. The impact of globalization on FDI: An empirical analysis of the FDI determinants in China : Master's Thesis : EKHR81 "Master's Programme in International Economics with a focus on China" ; Lund University School of Economics and Management. Sweden. June 2017. 48 pp.
40. Johnson L., Zhang J. Chinese Outward Investment: An emerging Policy Framework, 2013. P. 10. URL: https://www.iisd.org/pdf/2012/chinese_outward_investment.pdf (дата звернення 08.03.2021)
41. Helmut Birnleitner. Attractiveness of Countries for Foreign Direct Investments from the Macro-Economic Perspective. Proceedings of FIKUSZ '14 Symposium for Young Researchers : materials of scientific-practical. Conf. by the Óbuda University Budapest. 2014. 29-40 pp.
42. Country selection. [WORLD BANK.ORG](http://www.worldbank.org). URL: <https://www.btiproject.org/en/index/methodology/> (дата звернення 08.03.2021)
43. IMF Country Report 19/266", August 9, 2019. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2019/08/08/Peoples-Republic-of-China-2019-Article-IV-Consultation-PressRelease-Staff-Report-Staff-48576> (дата звернення 08.03.2021)
44. Kaufmann D., Kraay A., Mastruzzi M. Governance Matters VIII : Aggregate and Individual Governance Indicators 1996–2008 // World Bank. Washington, DC, 2009. URL:

<https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/4170/WPS4978.pdf?sequence=1&isAllowed=y>; (дата звернення 10.03.2021)

45. Kennedy S., Johnson C.K. Perfecting China, Inc. // Centre for Strategic and International Studies. URL: https://csis-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/publication/160521_Kennedy_PerfectingChinaInc_Web.pdf (дата звернення 08.03.2021)

46. Korenyuk P., Kopyl E. Kontseptualni pidkhody ta metody vyznachennya investytsiynoyi pryvablyvosti natsionalnoyi ekonomik. *Economic Journal of Lesya Ukrainka Eastern European National University*. 2018. №. 2 (14), pp. 56-62

47. MOFCOM Department Official of Outward Investment and Economic Cooperation Comments on China's Outward Investment and Cooperation in 2016 // Ministry of Commerce People's Republic of China. URL: <https://www.coursehero.com/file/p5is8as7/MOFCOM-Department-of-Outward-Investment-and-Economic-Cooperation-2016/> (дата звернення 08.04.2021)

48. Regulations on Foreign Exchange Administration of Overseas Direct Investments by Domestic Institutions // Bernasconi-Osterwalder N., Johnson L., Zhang J. Chinese Outward Investment: an Emerging Policy Framework // International Institute for Sustainable Development. URL: http://www.iisd.org/pdf/2012/chinese_outward_investment.pdf (дата звернення 28.03.2021)

49. Sauvart K., Sauvart K., Chen V. China's Regulatory Framework for Outward Foreign Direct Investment. *China Economic Journal*. 2014. Vol. 7. №1. P. 152.

50. Smit Han T.J., Trigeorgis L. Strategic Investment: Real options and Games. Princeton University Press, 2004, 504 p.

51. Shaukat Ali. Wei Guo. Determinants of FDI in China. *Journal of Global Business and Technology*. № 2, Fall 2005. 21-33 pp

52. The PRS Group. International Country Risk Guide Methodology. URL : <https://www.prsgroup.com/wp-content/uploads/2012/11/icrgmethodology.pdf> (дата звернення 15.03.2021)

53. Tocar S. Determinants of foreign direct investment: A review. *Review of Economic and Business Studies*. 2018. №11(1). P.165–196. DOI:

54. Transformation Index of the Bertelsmann Stiftung. Bertelsmann Stiftung. 2016. P. 4–5. URL: https://www.btiproject.org/fileadmin/files/BTI/Downloads/Zusaetzliche_Downloads/Co_debook_BTI_2016.pdf (дата звернення 10.03.2021)

55. World Development Indicators. The World bank: website. URL: <http://databank.worldbank.org/> (дата звернення 08.03.2021)

Міжнародні інструменти оцінки інвестиційної привабливості країн

Міжнародні показники	Показники		
1	2	3	4
Міжнародний посібник з питань державного ризику (ICRG)	Політичний ризик	Урядова стабільність Соціально-економічні умови Інвестиційний профіль Внутрішній конфлікт Зовнішній конфлікт Корупція Військові в політиці Релігійні Напруженість Правопорядок Етнічна напруженість Демократична підзвітність Рівень бюрократії	Урядова єдність Сила законодавства Популярна підтримка Безробіття Довіра споживачів Бідність Життєздатність контракту / Експропріація Прибуток Репатріація Затримки платежів Громадянська війна / державний переворот Тероризм / політичне насильство Громадянський розлад Війна
	Економічний ризик		ВВП на душу населення Ріст реального ВВП Річний рівень інфляції Баланс бюджету% ВВП Поточний рахунок% ВВП
	Фінансовий ризик		% ВВП зовнішнього боргу Заборгованість Відправник% XGS Поточний рахунок як% XGS Чиста ліквідність у місяцях Стабільність валютного курсу
Компас міжнародного бізнесу (IBC)	Умови економіки	Дохід на душу населення Державний борг Приплив ПІІ на душу населення Інфляція Свобода бізнесу Інфраструктура	Привабливість ринку Населення Інфляція Витрати на споживання на душу населення Політична стабільність Інфраструктура

Міжнародні показники	Показники		
1	2	3	4
		Сукупна ставка податку Ринковий потенціал	Свобода торгівлі
	Політико-правові умови	Політична стабільність Якість регулювання Верховенство права Контроль корупції Свобода торгівлі Інвестиційна свобода	Привабливість місця виробництва: Сукупна ставка податку Інфраструктура Ринковий потенціал Витрати на працю Верховенство права Свобода праці Свобода інвестицій
	Соціокультурні умови	Зростання населення Рівень безробіття Витрати на споживання на душу населення Охорона здоров'я Освіта Свобода праці	
Глобальний показник конкурентоспроможності	Установи	Державні установи Приватні установи	1) Права власності Етика та корупція Неправомірний вплив 2) Діяльність державного сектору Безпека Корпоративна етика
	Інфраструктура	Транспортна інфраструктура Електроенергія та телефонія Інфраструктура	Якість загальної інфраструктури Якість доріг Якість залізничної інфраструктури Якість портової інфраструктури Якість інфраструктури повітряного транспорту Доступні кілометри місць авіакомпанії

Міжнародні показники	Показники		
1	2	3	4
			Якість постачання електроенергії Передплата на мобільний телефон Стаціонарні телефонні лінії
	Макроекономічне середовище		Сальдо державного бюджету Валові національні заощадження Інфляція Державний борг Кредитний рейтинг країни
	Охорона здоров'я та початкова освіта	1) Здоров'я 2) Початкова освіта	1) Вплив захворюваності на бізнес Захворюваність на малярію Вплив туберкульозу на бізнес Захворюваність на туберкульоз Вплив ВІЛ / СНІДу на бізнес Поширеність ВІЛ Дитяча смертність Тривалість життя 2) Якість початкової освіти Коефіцієнт охоплення початковою освітою
	Вища освіта та підготовка кадрів	1) Кількість освіти 2) Якість освіти 3) Навчання на виробництві	1) Рівень охоплення середньою освітою Рівень охоплення вищою освітою 2) Якість освітньої системи Якість математичної та природничої освіти Якість шкіл управління Доступ до Інтернету в школах 3) Місцева наявність спеціалізованих досліджень та підготовка відвідувачів Обсяг навчання персоналу
	Ефективність товарного ринку	1) Внутрішня конкуренція 2) Зарубіжна конкуренція 3) Якість умов попиту	1) Інтенсивність місцевої конкуренції Ступінь домінування на ринку Ефективність антимонопольної політики

Міжнародні показники	Показники		
1	2	3	4
			Вплив оподаткування на стимули для інвестування Загальна ставка податку Кількість процедур, необхідних для започаткування бізнесу Час, необхідний для відкриття бізнесу Витрати на аграрну політику 2) Поширеність торгових бар'єрів Торгові тарифи Поширеність іноземної власності Вплив правил на ПІІ на бізнес Обтяження митних процедур Імпорт у відсотках від ВВП 3) Ступінь орієнтації на клієнта Витонченість покупця
	Ефективність ринку праці	1) Гнучкість 2) Ефективне використання талантів	1) Співпраця у відносинах праці та роботодавця Гнучкість визначення заробітної плати Практика найму та звільнення Витрати на скорочення штату Вплив оподаткування на заохочення до праці 2) Оплата праці та продуктивність праці Опора на професійне управління Здатність країни зберігати таланти Здатність країни залучати таланти Участь жінок у робочій силі
	Розвиток фінансового ринку	1) Ефективність 2) Довірливість та впевненість	1) Фінансові послуги, що задовольняють потреби бізнесу Доступність фінансових послуг Фінансування через місцевий ринок акцій Легкий доступ до позик Наявність венчурного капіталу 2) Справність банків Регулювання бірж цінних паперів Індекс законних прав

Міжнародні показники	Показники		
1	2	3	4
	Технологічна готовність	1) Впровадження технологій 2) Використання ІКТ	1) Наявність новітніх технологій Поглинання технологій на рівні фірми ПП та передача технологій 2) Користувачі Інтернету Підписки на ширококутний Інтернет Пропускна здатність Інтернету Мобільні ширококутні підписки Мобільні телефонні підписки Стаціонарні телефонні лінії
	Розмір ринку	1) Розмір внутрішнього ринку 2) Розмір зовнішнього ринку	1) Розмір внутрішнього ринку 2) Розмір зовнішнього ринку
	Ведення бізнесу		Кількість місцевих постачальників Якість місцевих постачальників Стан розвитку кластеру Природа конкурентних переваг Ширина ланцюжка створення вартості Контроль міжнародного розподілу Якість виробничого процесу Ступінь маркетингу Готовність делегувати повноваження Опора на професійне управління
	Інновації		Потенціал для інновацій Якість науково-дослідних установ Витрати компанії на НДДКР Співпраця університетів та промисловості у НДДКР Державні закупівлі передових технологій та продуктів Доступність науковців та інженерів Заявки на патент РСТ Захист інтелектуальної власності

Залежність інноваційного розвитку країни від рівня доходу, 2020 р

Група країн з високим рівнем доходу, 49 країн		Група країн з середнім рівнем доходу, 37 країн		Група країн з доходом нижче середнього, 29 країн		Група країн з низьким рівнем доходу, 16 країн	
1.Швейцарія (1) 2.Швеція (2) 3.США (3) 4.Велика Британія (4) 5.Нідерланди (5) 6.Данія (6) 7.Фінляндія (7) 8.Сінгапур (8) 9.Німеччина (9) 10.Корея (10)		1.Китай (14) 2.Малайзія (33) 3.Болгарія (37) 4.Таїланд (44) 5.Румунія (46) 6.Росія (47) 7.Чорногорія (49) 8.Туреччина (51) 9.Маврикій (52) 10.Сербія (53)		1.В'єтнам (42) 2.Україна (45) 3.Індія (48) 4.Філіппіни (50) 5.Монголія (58) 6.Молдова (59) 7.Туніс (65) 8.Марокко (75) 9.Індонезія (85) 10.Кенія (86)		1.Танзанія (88) 2.Руанда (91) 3.Непал (95) 4.Таджикистан (109) 5.Малаві (111) 6.Уганда (114) 7.Мадагаскар (115) 8.Буркіна-Фасо (118) 9.Малі (123) 10.Мозамбік (124)	
Дохід на душу населення, тис. дол.							
>US\$32,000		<US\$32,000		<US\$15,000		<US\$6,000	
Топ-3 найбільш інноваційні економіки за регіонами							
Латинська Америка та Кариби	Північна Америка	Європа	Південно-Східна Азія, Океанія	Північна Африка і Західна Азія	Африка південніше Сахари	Центральна і Південна Азія	
Чилі Мексика Коста-Ріка	США Канада	Швейцарія Швеція Велика Британія	Сінгапур Корея Гонконг Китай	Ізраїль Кіпр ОАЕ	Маврикій Кенія Танзанія	Індія Іран Казахстан	